ПОСТОЯННА ИЗЛОЖБА

„Спасяването на българските евреи — 1941—1944 г.“

PERMANENT EXHIBITION

The Rescue of the Bulgarian Jews, 1941-44

ЕВРЕЙСКИ КУЛТУРЕН ДОМ, СОФИЯ, „АЛ. СТАМБОЛИЙСКИ“ 50

JEWISH CULTURAL HOUSE, SOFIA, 50 STAMBOLIISKI BOUL.

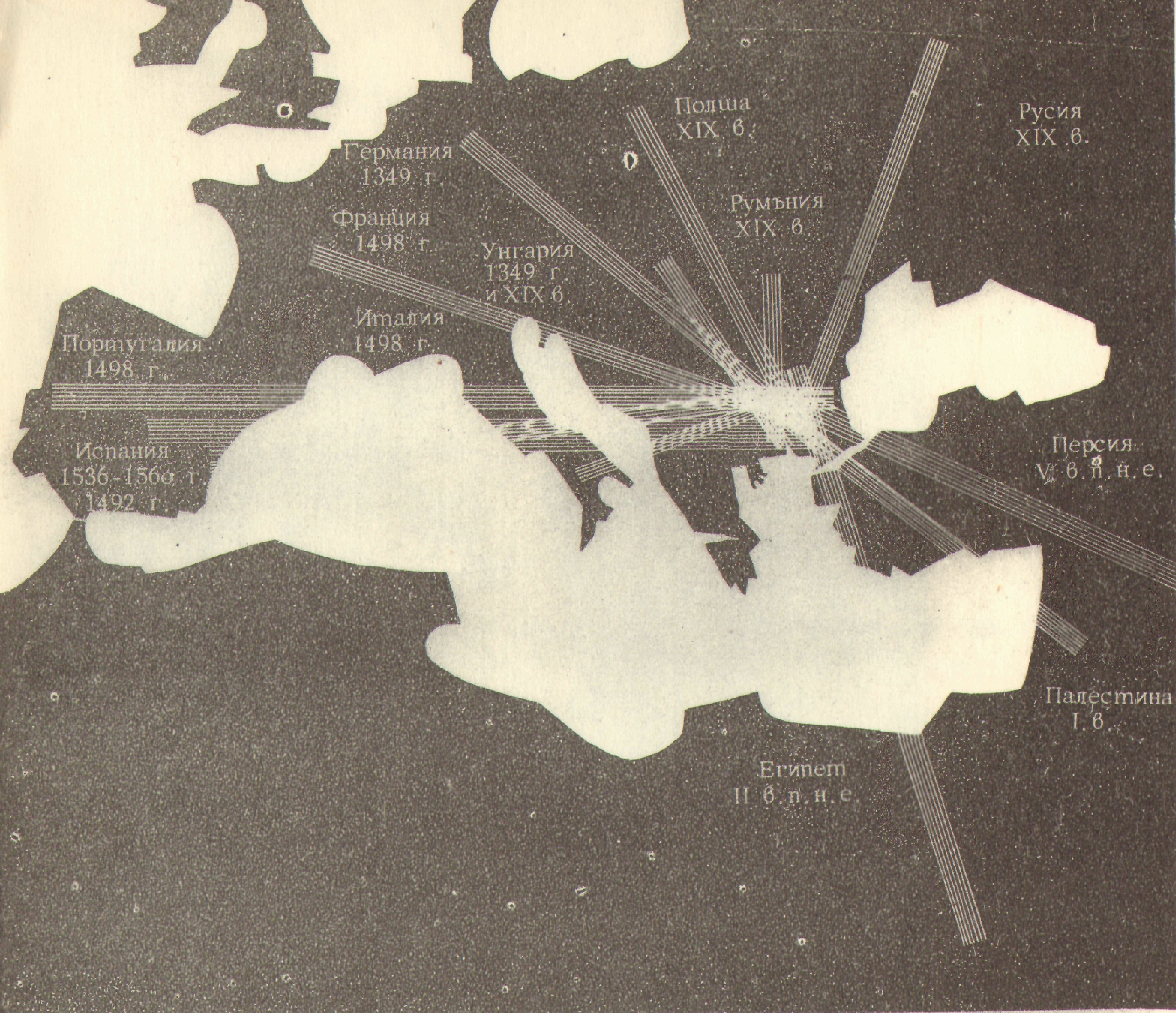
„НАШИЯТ НАРОД НЕ ДОПУСНА ПО ВРЕМЕ НА МРАЧНИЯ И ПОЗОРЕН ФАШИСТКИ РЕЖИМ УНИЩОЖЕНИЕТО НА СВОИТЕ СЪОТЕЧЕСТВЕНИЦИ-ЕВРЕЙ. ПО ОБЩО ПРИЗНАНИЕ БЪЛГАРИЯ Е ЕДИНСТВЕНАТА СТРАНА ПОД ФАШИСТКОТО РОБСТВО, ГДЕТО ЖИВОТЪТ НА ЕВРЕИТЕ БЕ СПАСЕН ОТ ЗВЕРСКИТЕ ЛАПИ НА ХИТЛЕРИСКИТЕ ПАЛАЧИ И ЧОВЕКОЯДЦИ.“

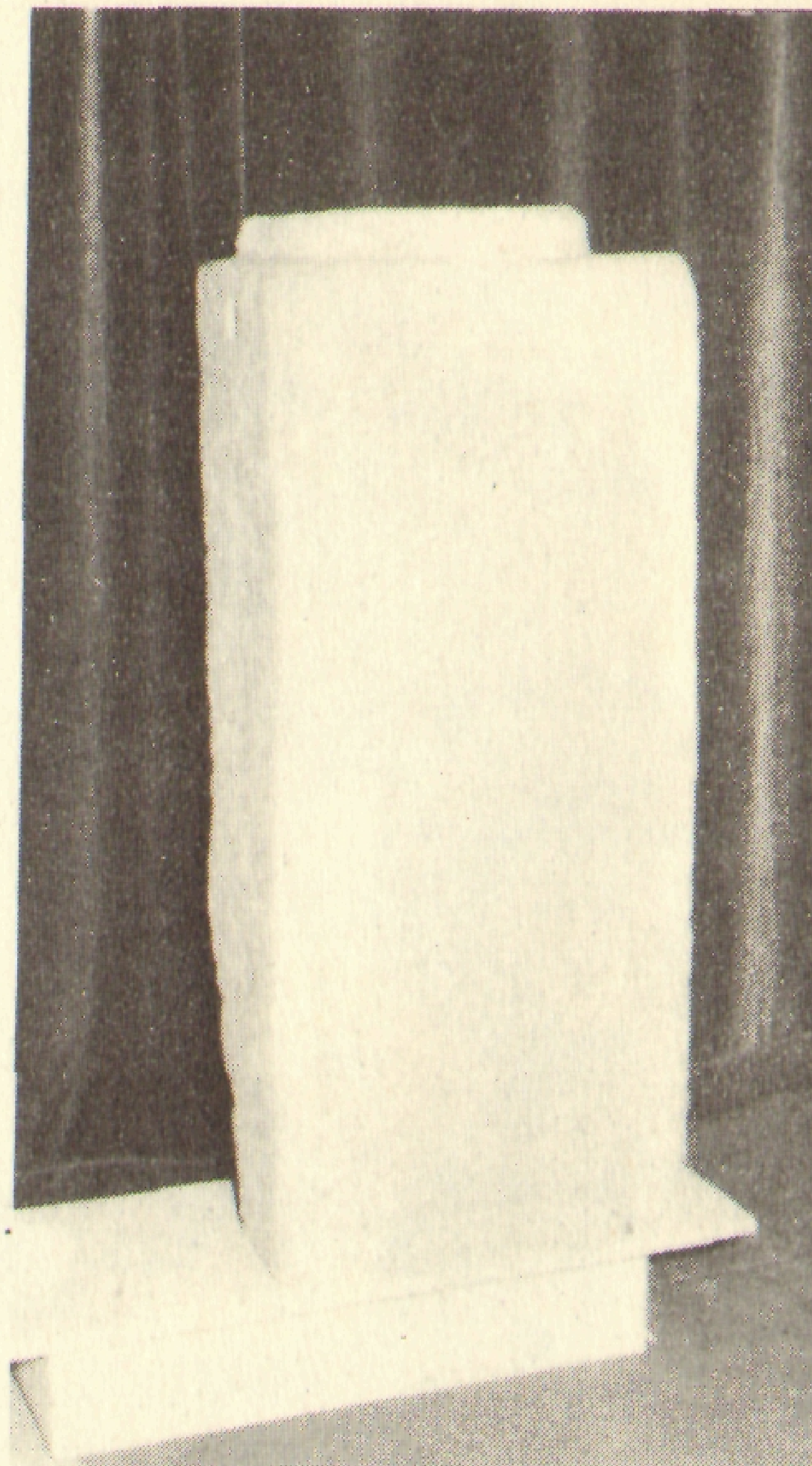
ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

OUR PEOPLE PROVENTED THE DESTRUCTION OF THEIR JEWISH COMPATRIOTS UNDER THE DARK AND INFAMOUS FASCIST REGIME. BY COMMON CONSENSUS BULGARIA IS THE ONLY COUNTRY UNDER FASCIST RULE, IN WHICH THE LIFE OF THE JEWS WAS SAVED FROM THE BESTIAL CLAWS OF THE NAZI HANGMEN

GEORGI DIMITROV

Полша
XIX в.
Русия
XIX в.
Германия
1349 г.
Румъния
XIX в.
Франция
1498 г.
Унгария
1349 г.
и XIX в
Италия
1498 г.
Португалия
1498 г.
Испания
1536-1560 г.
1492 г.
Персия
V в. п. н. е.
Палестина
I в.
Египет
II в. п. н. е.

Надгробен камък на архисинагогус Йосифус, II в. пр. н. е., намерен в Ескус, римски град на Дунав.

Tombstone of Archsynagogus Iosiphus, 2nd c. B. C., found at Aescus, a Roman town on the Danube

Прокудени от Палестина, а по-късно и от различни европейски страни, евреите намират гостоприемно убежище в днешните български земи

Exiled from Palestine and later from several European countries, the Jews found a hospitable sanctuary in what is now Bulgaria.

Цар Иван Александър и царица Теодора (миниатюра от Лондонското евангелие)

Tsar Ivan Alexander and Tsarina Theodora (miniature from the London Gospel)

Подвигът на опълченеца Леон Крудов
An exploit of Leon Kroudov, a fighter for Bulgarian national liberation

Най-голям подем в миналото еврейската общност достига при царуването на цар Иван Александър (1331—1371 г.). До него на българския престол под името Теодора седи еврейката Сара.

The Jewish community flourished most under the reign of Tsar Ivan Alexander (1331-71), whose Jewish wife Sarah became the Queen of Bulgaria under the name of Theodora.

Българските евреи посрещат с радост освободителите на страната от османско иго — руските воини.

The Bulgarian Jews welcomed with joy the Russian soldiers who liberated the country from Ottoman rule

Димитър Благоев
Dimiter Blagoev

д-р Наим Исаков
Dr. Naim Isaacov

Хаим Пизанти
Haim Pisanti

Аврам Яков
Avram Yakov

Матю Кербел
Matthew Kerbel

Яко Нисимов
Yako Nissimov

Марко Финци
Marco Fintsi

На 2 август 1891 г. Димитър Благоев и група негови съмишленици положиха основите на революционната марксистка партия на българския пролетариат.

Още при първите стъпки на социалистическото движение у нас в него дейно се включват класово осъзнати еврейски работници и интелектуалци.

On August 2, 1891, Dimiter Blagoev and his closest followers laid the foundations of the revolutionary Marxist party of the Bulgarian proletariat

Class-conscious Jewish workers and intellectuals played a distinguished role in the Bulgarian socialist movement from its very inception

Петко Напетов (вдясно) и Дано Алсаид (в средата) на фронта

Petko Napetov (on the right) and Danno Alsaid (in centre) on the front

Група войници на фронта. Между тях и Нисим Калдерон

A group of soldiers, including Nissim Calderon, on the front

В. И. Ленин
Lenin

На 7 ноември 1917 г. руските работници и селяни извършиха първата в света социалистическа революция. Съветската власт прокламира равноправието на народите в Русия, заклейми антисемитизма.

On November 7, 1917, the Russian workers and peasants made the first socialist revolutiotn in the world. The Soviet Governmen proclaimed the equality of the nationalities inhabiting Russia and condemned antisemitism

По фронтовете на Балканската и Първата световна война загиват 952 евреи. Съвместно пролятата кръв укрепва още повече братската дружба между българи и евреи.

During the Balkan wars and the First World War 952 Jews were killed, and their blood sealed still more the fraternal friendship between Bulgarians and Jews

Декрет на съветското правителство против антисемитизма
Decree of the Soviet Government prohibiting antisemitism

Россійская Федеративная Социалистическая Совѣтская Республика

Совѣтъ Народныхъ Комиссаровъ

Москва, Кремль

191

№

По поступившим в Совѣт Народных Комиссаров свѣдѣніям контр-революціонеры во многих городах особенно в прифронтовой полосѣ ведут погромную агитацію, послѣдствіем которой были мѣстами эксцессы против трудового еврейского населенія. Буржуазная контр-революція берет в свои руки то оружіе, которое выпало из рук царя.

Самодержавное правительство каждый раз, когда ему нужно было отвести от себя гнѣв народный, направляло его на евреев, указывая темным массам будто всѣ их бѣды от евреев. При этом еврейскіе богачи всегда находили себѣ защиту а страдала и гибла от травли и насилій еврейская бѣднота.

Теперь контр-революціонеры возобновили травлю против евреев, пользуясь голодом, усталостью, а также неразвитостью наиболѣе отсталых масс и остатками вражды к евреям, которая была привита народу самодержавіем.

В Россійской Совѣтской Федеративной Республикѣ, гдѣ провозглашен принцип самоопредѣленія трудовых масс всѣх народов, нѣт мѣста національному угнетенію. Еврейскій буржуа нам враг не как еврей, а как буржуа. Еврейскій рабочій нам брат.

Всякая травля какой бы то ни было націи недопустима преступна и позорна.

Совѣт Народных Комиссаров объявляет антисемитское движеніе и погромы евреев гибелью для дѣла рабочей и крестьянской Революціи и призывает трудовой народ Социалистической Россіи всѣми средствами бороться с этим злом.

Національная вражда ослабляет наши революціонные ряды, разъединяет единый, без различія національностей, трудовой фронт и на руку лишь нашим врагам.

Совнарком предписывает всѣм Совдепам принять рѣшительныя мѣры к пресѣченію в корнѣ антисемитскаго движенія.

Погромщиков и ведущих погромную агитацію предписывается ставить внѣ закона.

Предсѣдатель Совѣта Народных Комиссаров

Управляющій дѣлами Совѣта Народных Комиссаров

Секретарь

№ 627

26/VII

Обр. № 2.

РАЗПИСКА № 3353

Гражданина ...

от ... *ул.* ... № 14

внесе лева (...

стойността на 1 *облигации от по* ... *долара*

от **Пѫрвият Международен Работнически Заем от 1 милион долари** *за икономическото вѫзстановяване на Сѫветска Русия.*

Гр. ... 1922 *г.*

Касиер на М. П. Организации | *О. Р. К. Д-во „Освобождение"*

Касиер

Пристанище Варна — товарене на храни за гладуващите в Поволжието.
В акцията участвуват и много евреи.

The port of Varna: loading of foods for the victims of the famine in the Volga region, an action in which many Jews took part

Разписки от първия международен заем за Съветския съюз.
Receipts from the first international loan granted to the USSR

Мойсей Лазаров
Moissei Lazarov

Соломон Молхов
Solomon Molhov

Хенрих Хершкович
Henrich Hershkovich

Първото антифашистко въстание в света избухна през септември 1923 г. в България. Във въстанието загиват и много евреи комунисти.

The first antifascist uprising in the world broke out in Bulgaria in September 1923. Many Jewish communists perished.

Заседанието на ЦК на БКП от 5–7 август 1923 г. (графика)
Session of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of August 5-7, 1923 (engraving)

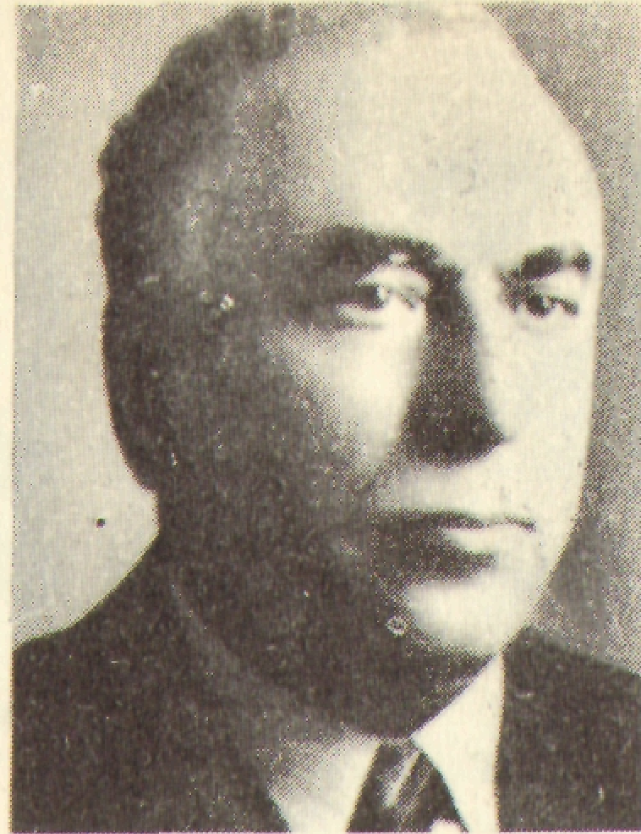

Марко Фридман
Marco Friedmann

Сами Коен
Sammy Cohen

Аврам Сабетаев
Avram Sabetaev

Хаим Дживри
Haim Djivri

Марко Фарин
Marco Farin

Моис Коен
Mois Cohen

В партийните комисии за работа сред еврейското население, съществували до 9. IX. 1944 г, участвуват няколко поколения изтъкнати комунистически дейци. Голяма роля за разпространение на социалистическите идеи сред българските евреи изигра еврейският комунистически и прогресивен печат.

Several generations of distinguished communist militants took part in the party committees working among the Jews, which existed prior to September 9, 1944. The Jewish communist and progressive press plaged a major role in spreading socialist ideas among Bulgarian Jews

Год. III. София, 7 март 1926 год

ПРОБУДА

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КУЛТУРЕНЪ И ОБЩЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Адресъ: София, пощ. кутия № 131 Редакторъ: Б. ПИТИ

Брой 7

Година I София 20 октомври 1921 г.

БРАТСТВО

Еврейски комунистически вестник

journal communiste juif, rue Ciril et Metodi 54 — Sofia (Bulgarie)

ИЗЛИЗА ДВА ПЪТИ МЕСЕЧНО

АБОНАМЕНТ

1 година 24 лв.
6 месеца 12 лв.
3 месеца 6 лв.

Един брой 1 лев.

ГОДИНА II

СОФИЯ, 4 АВГУСТ 1922

Pro Causa Judaica

двуседмично списание за еврейска литература и политика
орган на ционистическия клуб „Сведиение"

РЕДАКЦИЯ: УЛ. ЛОМСКА № 3

ЕВРЕЙСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Редакторъ МАНЧО РАХАМИМОВЪ

ГОД. I.

СОФИЯ, 1 МАЙ 1935 ГОД.

Брой 1.

ЕВРЕЙСКИ РАБОТНИКЪ

Органъ на Еврейското Работническо Д-во „Борецъ" — София.

Урежда Редакционенъ Комитетъ.

АБОНАМЕНТЪ

ЕРФ

еврейски работнически фронтъ 1933

ЕВРЕЙСКИ ВЕСТИ

ВЕСТНИКЪ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ОБЕКТИВНА КРИТИКА

9

ЦЕНА 2 ЛЕВА

БРОЙ 2 ОКТОМВРИЙ 1929 ГОД. V.

ЕВРЕЙСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА ЕВРЕЙСКИТѢ ТУРИСТИЧЕСКИ ДРУЖЕСТВА ВЪ БЪЛГАРИЯ

ЕВРЕЙСКА МИСЪЛЬ

ДАКТОРЪ: ИСАКЪ НАИМОВИЧЪ БРОЙ 11 ЦЕНА 2 ЛВ

ЧОВѢШКИ ПРАВА

Год. I. бр. 3 София, 20 август 1924 год Цена 2 лв.

СВОБОДНА МИСЪЛ

АБОНАМЕНТИ

годишно . . . . 40 лв.
полугодишно . . 20 лв.
3 месеци. . . . 10 лв.

АДРЕС:
„СВОБОДНА МИСЪЛ"
ул. „Три Уши", 66
СОФИЯ

Орган на еврейското читалище „Общ Подем".

Испания 1936 г. Славянски артилерийски дивизион „Васил Коларов“
Spain 1936 : The Slav artillery division Vassil Kolarov

В защита на републиканска Испания се сражаваха повече от 400 български антифашисти, между които и 12 евреи.

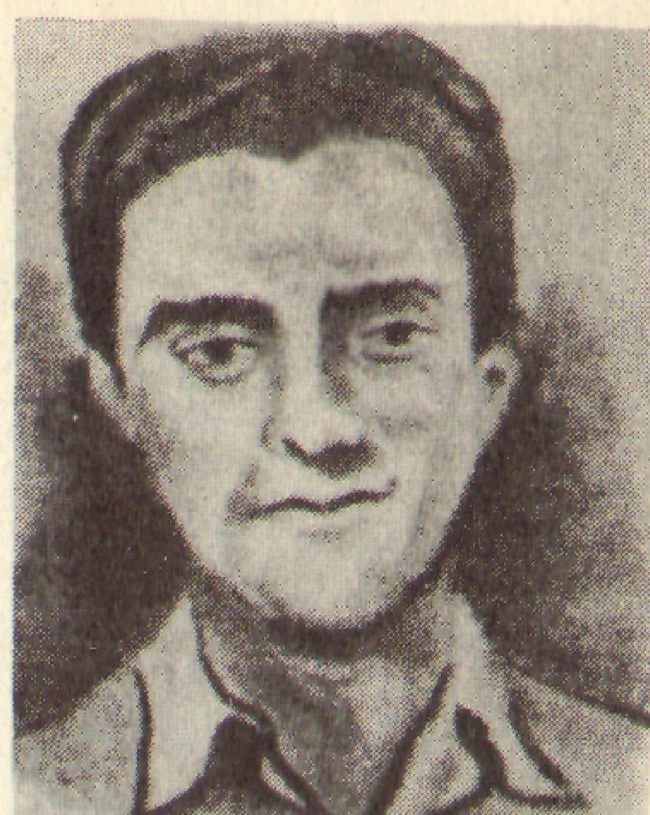
Over 400 Bulgarian antifascists, including 12 Jews, fought in defence of Republican Spain

Жак Ашер
Jacques Asher

Леон Анави
Leon Anavi

Виктор Меворах
Victor Mevorah

Ф. Козовски и Р. Аврамов
F. Kozovski and R. Avramov

Янко Канети
Yanko Canetti

Цезар Ково
Cesar Kovo

Исак Мошев
Isaac Moshev

Роберт Меламед
Robert Melamed

Соломон Алкалай
Solomon Alkalai

Самообразователно д-во „Съзнание", гр. Станке Димитров,

Suznanie (Consciousness) Self-education Club, Stanke Dimitrov.

В масовите еврейски организации комунистите насочваха тяхната дейност, определяха прогресивния им характер.

Театралната група на читалище „Х. Н. Бялик" — София,
Theatre troupe of the Byalik Library Club, Sofia

Communists were the motive force in Jewish mass organizations, lending them a progressive character.

Club ORT, Sofia

Д-во ОРТ — София

Самообразователно д-во „Добро бъдеще" — Кюстендил
Dobro Budashté (Good Future) Self-education Club, Kyustendil

ХИТЛЕРИСТИТЕ ХВЪРЛХА ЕВРОПА В ПОЖАРА НА ВТОРАТА СВЕТОВНА ВОЙНА НАВСЯКЪДЕ, КЪДЕТО СТЪПИ ТЕХНИЯТ КРАК, ЕВРЕИТЕ БЯХА ПОДЛОЖЕНИ НА МАСОВО УНИЩОЖЕНИЕ. САМО В БЪЛГАРИЯ ТЕ НЕ УСПЯХА БЛАГОДАРЕНИЕ НА ВСЕНАРОДНАТА СЪПРОТИВА.

THE NAZIS PLUNGED EUROPE INTO THE FIRES OF THE SECOND WORLD WAR AND WHEREVER THEY SET FOOT THE JEWS WERE SUBJECTED TO MASS EXTERMINATION WITH ONE NOTABLE EXCEPTION - BULGARIA, WHERE THEY WERE SAVED THANKS TO THE RESISTANCE OF THE WHOLE PEOPLE

След като българското монархофашистко правителство влезе в съюз с Германия, неговата официална политика взе определен антисемитски характер. Народното събрание гласува противоеврейски закони.

After the Bulgarian monarcho-fascist government joined the Axis, its official policy assumed a pronounced antisemitic character, and the National Assembly voted a number of anti-Jewish laws

Адолф Бекерле, хитлеристкият гаулайтер в България
Adolf Beckerle, Nazi Gauleiter in Bulgaria

Износ на добитък за Германия
Export of cattle to Germany

Позив на БКП против прохитлеристката политика на българското монархофашистко правителство.

Leaflet of the Bulgarian Communist Party attacking the pro-nazi policy of the Bulgarian monarcho-fascist government

ГРАЖДАНИ!

Ние сме изправени на самия край на пропаста. Само още единъ мигъ и ние ще бъдемъ хвърлени въ кървавата касапница на войната. Съ бъсенъ терор и чрезъ изгонването въ нищо не провинени наши съграждани - евреитъ, нашето продажно правителство ни подготвя за кървавата баня. Гласътъ на народа е заглушенъ. Всички искахме миръ съ съседитъ ни и пактъ за взаимопомощъ съ С.С.С.Р., а герм. ни правителство наложи позоренъ съюзъ съ нъмскитъ свински фрицове. Не имъ стигна последниятъ залъкъ хлъбъ, който ни ограбватъ, не имъ стигна избиването на хиляди млади патриоти, а днесъ използуватъ нашитъ влакове и пристанища за империалистични цели

Граждани!

Нека издигнемъ високо знамето на открита освободителна борба. Нека въ тия върховни дни вземемъ вна-мето) оръжието въ ръце и го вдигнемъ срещу тези, които ни пращатъ на война! Да се покажемъ достойни последователи на великитъ революционери - Левски, Ботевъ, Караджата. Нека се научимъ за честь и воля да мъстимъ! Нека подпомогнемъ четническата борба. Укривайте патриотитъ партизани!!

Врагътъ е жестокъ, но не непобедимъ!!

Да живее народното освободително движение!

Да бъдемъ готови съ оръжие въ ръце!

Хитлер и цар Борис на Берлинското летище

Hitler and Tsar Boris at the Berlin airfield

Движението срещу ЗЗН получи голям размах. Правителството и Народното събрание бяха обсипани с протестни изложения. Вдъхновител на това движение бе БКП.

The drive against the Law on the Protection of the Nation, inspired by the Bulgarian Communist Party, assumed major proportions, the government and the National Assembly being showered with public statements of protest

СЪТРУДНИЦИ НА НЕЛЕГАЛНАТА РАДИОСТАНЦИЯ „ХРИСТО БОТЕВ"

COLLABORATORS OF THE HRISTO BOTEV UNDERGROUND OROADCASTING STATION

Васил Коларов
Vassil Kolarov

„...Не, българският народ не ще приеме никога, че за неговото спасение и благоденствие било необходимо еврейското население да бъде лишено от имуществото и прехраната, да бъде подложено на нечувани гаври и унижения..."

Васил Коларов
Изказване по радиостанция „Христо Ботев"

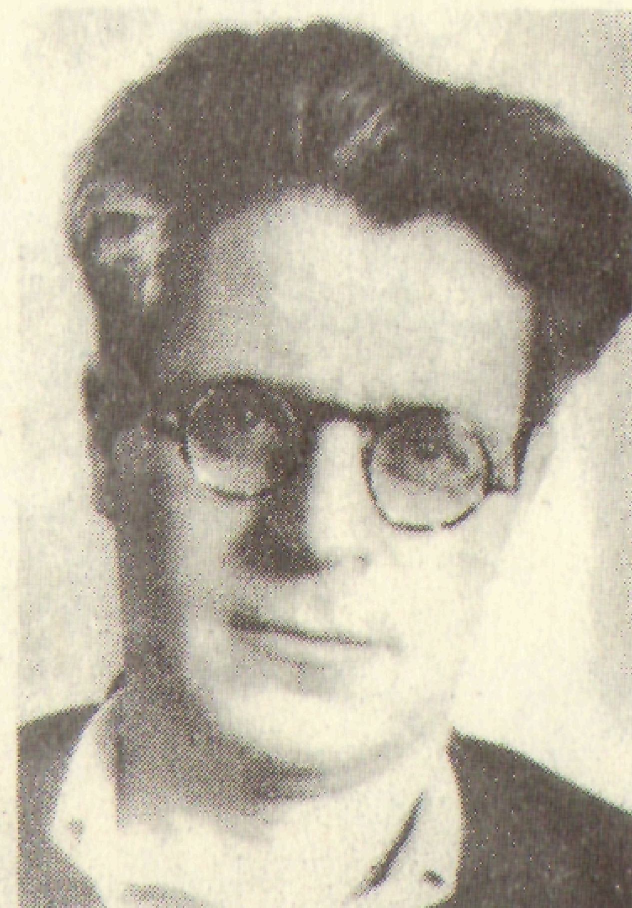
No, the Bulgarian people will never admit that their salvation and prosperity depends

on the Jews being deprived of property and food and subjected to untold profanation and in-dignities

Vasil Kolarov
(statement made over the Hristo Botev Station Broadcasting)

Станке Димитров
Stanke Dimitrov

Фердинанд Козовски
Ferdinand Kozovski

Рубен Аврамов
Ruben Avramov

БЪЛГАРИ, нечуваното злодеяние и малтретиране, което се извършва за бълг.народ, от хитлеровата шайка начело с ц.Борис, се приближава. Народът ни е хвърлен в война с Америка и Англия от понемченото правителство на Филов за интересите на немските империалистически разбойници и плячкаджии. Глад, мизерия и болести дебнат нашия народ. Бълг.хитлеристи и предателите на нашата родина и народ по най-явен и категоричен начин се изказват за участието на нашата редовна армия в похода на Хитлер против великия и свободен руски славянски народ, който ни освободи. След като, тия предатели хвърлиха нашата армия в Сърбия, против братския славянски народ, като жандари на Хитлер, сега те тайно се готвят заедно с немските и италиянски войски против Турция. Правителството на Филов, за да маскира своето предателство, до преграквяне реве за обединена България и "благоденствието", което настанало от това за бълг.народ. То насочва омразата на нашия народ не против герм.грабители и обирачи, които превърнаха нашата хубава България в своя мушия и колония, а против нашите славянски братя руси, сърби и против евреите. По заповедь на Хитлер, нашата продажна преса и радио, както и целият държавен апарат, развиват бясна, шовинистическа и антиеврейска агитация и пропаганда. Правителството на ц.Борис създаде драконовски закони против евреите. Пред тия закони и преследвания бледнеят преследванията на евреите от испанската инквизиция и руския царизъм. Антисемитизмът е в пълен ход. Никакви човешки закони, никаква човещина не се прилага спрямо тех. Законът за защита на нацията, трудовите лагери, отнемане на имотите, наредбата за значките, отказване право на работа и съществуване на евреите е само брънка от античовешките, антикултурните и диви прояви на бълг.фашисти.

Никога още от своето съществуване нашият народ не е бил свидетел на такава варварщина, безчовечность над еврейското население, както това е днес.

Бълг.фашистки разбойници ни убеждават, че с преследването на евреите, с отнемане на имотите им и правото на работа, те се борели против спекулантите и докарвали рай за бълг.народ. Ние, обаче, сме свидетели, че грабежът, който се върши над евреите отива единствено за лично забогатяване на фашистки величия и за водене на хитлеристката война, а спекулата, черната борса и днес, както и вчера, е в пълен ход. Ген.Жеков, след като получи от Хитлер 1/2 милион марки, сега взема вилата на Ландау в Княжево. Началникът на военно-съдебната часть, ген.Никифоров, който така ревностно изтребва и осъжда бълг.патриоти борещи се за свободата и независимостьта на България, против немските окупанти, сам е заграбил вилата на Алкалай в Княжево. А що се касае до богатата мебелировка в вилата с персийски килими, Никифоров е накарал Алкалай да се откаже "доброволно" от нея. Такива случаи има много. Всички тези плачевни разбойничества се наричат от нашите фашисти "нов справедлив ред", "борба с спекулата" и "благоденствие за българския народ".

БРАТЯ БЪЛГАРИ, съдбата на 40-те хиляди евреи в България е неразривно свързана с тая на нашия народ. Та нима нашия селянин и производител не е ограбен от хитлеристите? Нима нашите предатели не дадоха на Хитлер произведения за 15 милиарда лв. на вересия, милиарди, които няма никога да видим? Нима селянина, работника, занаятчията и чиновникът не гладуват заедно с семействата си? Нима свободата на бълг.народ не е отнета от хитл.разбойници?

Не евреите, а Хитлер и неговата банда ни тикнаха в война с свободолюбивите народи на Англия и Америка.

Не евреите, а ц.Борис и кликата около него продадоха независимостьта на Бълг.

Не евреите, а понемчените предатели на ц.Борисовското правителство ограбват нашия народ и всичко дават на Хитлер, като оставят народа ни да мре от глад.

Не евреите, а немецът ц.Борис с своята шайка от бълг.кучета ни праща в Сърбия, да бъдем хитлерови жандари против борещия се за свободата си сръбски славянски народ.

Не евреите, а смъртният враг на славянството – Хитлер и неговите агенти в България – ц.Борисовци ни готвят за участие в войната против братския славянски руски народ – нашия освободител.

Не евреите, а ц.Борис и неговите лакеи се готвят да ни хвърлят в война против Турция, за да накарат и нея да се приобщи към новия, хитлеристки разбойнически ред.

Не евреите, а днешните хитлеристи и бащата на ц.Борис докараха на България две национални катастрофи и готвят още по-голяма трета такава.

БЪЛГАРИ, ЕВРЕИ, обединете се за обща борба против омразното хитл.правителство в България, от което всички еднакво страдаме. Създавайте комитети за отбрана и отпор против насилията и малтретиранията на евреите. Не се настанявайте в освободените насилствено еврейски къщи и апартаменти. Не допускайте да бъдат насилствено хвърлени евреите в циганската махала и обградени с тель. [illegible] вашите симпатии към евреите и вашата омраза към хитлеристите.

БОРЕТЕ СЕ ЗА ПРОГРАМАТА НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ, ЗА СВОБОДА, ДЕМОКРАЦИЯ И РАВНОПРАВИЕ ЗА ВСИЧКИ НАРОДИ В БЪЛГАРИЯ – ВКЛЮЧИТЕЛНО И ЕВРЕИТЕ.

СМЪРТЬ НА ФАШИЗМА – СВОБОДА НА НАРОДИТЕ.

от ОК на РП.

ЦДА
ф.№ 370
оп № 1
а.е.№ 956
л.№ 3

Позив на окръжния комитет на БКП — София в защита на евреите

Leaflet in defence of the Jews, issued by the Distrist Committee of the Bulgarian Communist Party

22.X.40

10049

До господина Министъръ Председателя

Копие : Председателя на Народното Събрание

Т у к ъ .

Уважаеми Господинъ Министре ,

Подписанитѣ български писатели сметохме за умѣстно да се отнесемъ къмъ Васъ съ следната молба:

На 8 того се публикуваха изявления на Министъра на Вътрешнитѣ Работи . Отъ тѣхъ се вижда, че правителството е решило да внесе въ Народното Събрание законопроектъ за защита на нацията .Отъ изявленията се разбира,че съ този законъ се отнематъ гражданскитѣ права на едно малцинство въ страната.

Ние сме много зачудени, дори сме смутени,задето се е наложило въ България да се мисли за подобенъ законъ, когато не се чувствува нацията ни да е нападната или насилена отъ кого да е .

Ние намираме,че такъвъ законъ ще бъде много пакостенъ за нашия народъ.

Нашето законодателство не бива да отбележи единъ законъ,който ще пороби една часть български поданници и ще остане една черна страница въ нашата най-нова история.

Българското племе въ своето историческо минало е било преследвано и унижавано . Нашитѣ бащи живо помнѣха срама на игото.Още личатъ у насъ , както казва народниятъ поетъ - " Синила отъ бича , следи отъ теглото ...."

Нима и ние по подражение трѣбва да тръгнемъ по единъ опасенъ пжть и да отречемъ себе си , като свободенъ и културенъ народъ ?

Ние не защитаваме едно или друго малцинство : нашата цель е по-скоро да защитимъ доброто име на нашия народъ,създадено въ културния свѣтъ и да предупредимъ ония,отъ които зависи това-да не допуснатъ съ изработването на подобенъ законъ да се накърни престижа на страната и завоюванитѣ традиции на вѣротърпимость и човѣщина .

Въ името на културата и за доброто име на България Ви молимъ да попречите да се създаде единъ законъ ,чийто печални последици ще помрачатъ нашето законодателство и ще оставятъ най-тежки спомени .

Приемете нашитѣ отлични почитания

Изложението на писателите срещу Закона за защита на нацията.

Statement of writers against the Law on the Protection of the Nation

Елин Пелин
Elin Pelin

Стилиян Чилингиров
Stilian Chilingirov

Людмил Стоянов
Lyudmil Stoyanov

Св. Синодъ
на
Българската Църква
№ 8225
15 НОЕМ. 1940 год.
София

...ано събрание
11286 15 XII 40

До Господина Министра Председателя,
Копие: До Господина Председателя на Народното Събрание,

Т у к ъ.

Господине Министре Председателю,

Българската Православна Църква винаги е бдъла грижовно и предано надъ сѫдбинитѣ на българския народъ презъ всичкото време на неговото сѫществуване. Тя всѣкога е била неразривно свързана съ тия негови сѫдбини и непрестанно е живѣла съ неговитѣ желания и стремежи, съ неговитѣ радости и скърби, съ неговитѣ маки , неволи , чаяния и идеали! Най-силна е била тая грижа на Българската Православна Църква за българския народъ въ времена на изпитания и опасности. Въ такива времена тя е правила всичко възможно отъ своя страна, за да предпазва народа отъ тежки грѣшки, които самъ би извършилъ и отъ опасности и беди, които сѫ го застрашавали. И всѣкога, когато предупредителниятъ зовъ на родната Църква е билъ слушанъ, нашиятъ народъ се е предпазвалъ отъ тежки изпитания. А на-опъки, когато е билъ пренебрегванъ предупредителния зовъ на Църквата, нашиятъ народъ е изпадалъ въ страдания и неволи.

Българската Православна Църква сѫщо така следи всѣкога съ голѣмо задоволство усилията на нашия народъ и на българската държавна власть да бѫдатъ предпазвани народътъ и родината ни отъ опасности, които ги дебнатъ отъ различни страни. Затова и сега родната Църква изпитва особено задоволство, когато вижда че държавата замисля чрезъ законъ за защита на нацията да предпази народа ни и всичко българско отъ подобни опасности. Тя обаче счита за свой повелителенъ дългъ тъкмо въ името на народното добро да обърне внимание на съответнитѣ фактори върху нѣкои недостатъци въ представения законопроектъ, които биха могли да иматъ лоши последици, а засѣгатъ и Църквата, като Божествена институция, която е длъжна да бди за своитѣ духовни чада и да провежда Божествената повеля за правда и благоволение между човѣцитѣ и народитѣ.

Митрополит Стефан
Archbishop Stefan

Изложението на Синода на българската православна църква срещу ЗЗН

Statement of the Synod of the Bulgarian Orthodox Church against the the Law on the Protection of the Nation

Петър Бояджиев
Peter Boyadjiev

Найден Райчев
Naiden Raichev

Изложението на Адвокатския съюз срещу ЗЗН
Statement of the Lawyerc' Union against the Law on the Protection of the Nation

10589

До Господина
Председателя на Народното Събрание

[redacted] 1940

[illegible] Господин Председателю,

[illegible] Съюзътъ на българскитѣ адвокати научи съ [illegible] готвения законопроектъ за защита на нацията. Не [illegible] въ самия проектъ на Министерския съвѣтъ, но [illegible] за сѫщия сѫ достатъчно ясно очертани въ изявленията на г. Министра на В.Р.Н.З., предадени за [illegible] на [illegible] Октомврий т.г.

Въ конкретния случай ни интересува бѫдещия режимъ, на който ще бѫдатъ подложени евреитѣ въ България. Другитѣ отдѣли на сѫщия проектъ – за международнитѣ и тайни организации и за засвѣдката и противонационална пропаганда – не сѫ обяснени подробно въ споменатото министерско [illegible] ние и затова не се занимаваме съ тѣхъ – ако стане нужда ще увидимъ самия проектъ.

[redacted] Българскитѣ граждани на низши и висши категории. Всички български поданици сѫ равни предъ закона /чл.57 /. Всички български поданици се ползуватъ съ политически права /да бѫдатъ избиратели и избираеми, да заематъ граждански и военни служби и пр./, а всички живущи въ царството се ползуватъ с граждански права, т.е. съ всички права, съставляващи предмета на гражданското право /чл.60 /. Какъ ще се примирятъ тѣзи и други текстове отъ нашия основенъ законъ съ горепзброени ограничения, които се готвятъ за еврейското малцинство въ България? Очевидно е, че тѣхното прокарване ще бѫде едно нарушение на конституцията, което министритѣ не трѣбва да искатъ и народнитѣ представители не трѣбва да допуснатъ, защото тѣ сѫ се клели да пазятъ и бранятъ конституцията.

Като Ви излагаме всичко това, ний настоятелно молимъ да бѫде изоставенъ този законопроектъ, който е нему обществено вреденъ и противенъ на нашия основенъ правовъ редъ и на справедливостьта.

София, 30 X 1940 г.

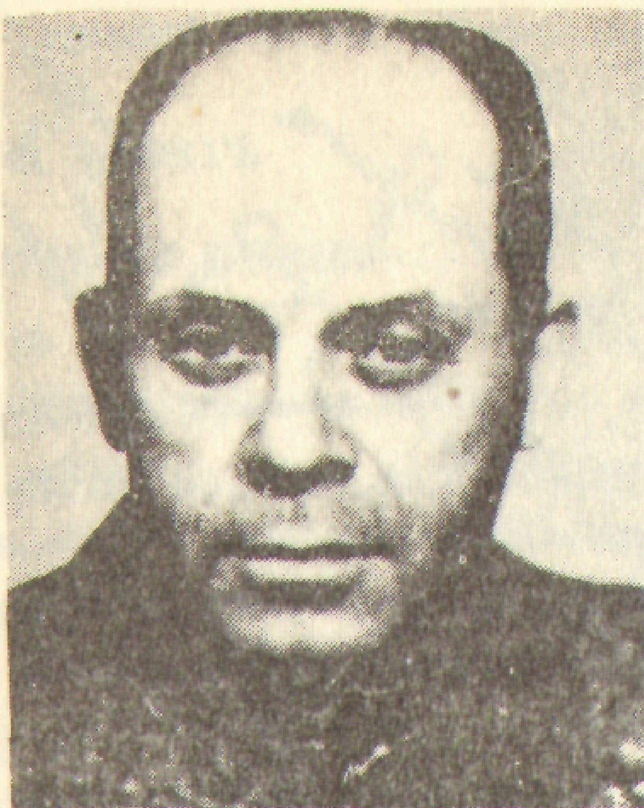
Съ почитъ

Управителенъ съвѣтъ на Съюза на българскитѣ адвокати:

Я. Председатель: [signature]

Секретарь: Н. Райчев

з. х. Стоян Сотиров
Stoyan Sotirov

Преслав Кършовски
Preslav Kurshovski

Николай Шмиргела
Nikolai Shmirgela

Българските художници в защита на колегите си евреи
Bulgarian painters in defence of their Jewish colleagus

ДРУЖЕСТВО
на
" НОВИТѢ ХУДОЖНИЦИ "
въ БЪЛГАРИЯ
12.XI.1940 г.
№ 31..

До Господина
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ на
СЪЮЗЪТЪ НА ДРУЖЕСТВАТА НА ХУДОЖНИЦИТѢ
ВЪ БЪЛГАРИЯ
ТУКЪ.

ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

Тукъ приложено Ви препращаме изложението на нашитѣ [illegible] нове - художници евреи, съ молба Управителния съветъ на С. [illegible] да направи необходимитѣ постапки предъ съответнитѣ власти, да имъ бъде разрешено оставането въ нашитѣ редове, което [illegible] ме ще бъде и въ интересъ на изкуството.

ЦДИА
ф.№ 173
оп.№ 6
а.е.№ 1087
л.№ 110

СЪ ПОЧИТЪ:

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ: [signature] / С.Сотировъ/
СЕКРЕТАРЬ: [signature] /Н.Шмиргела/

Приложение: изложение отъ художници[illegible]
Е. Ал[illegible], [illegible]
[illegible]

№ 1156 13 XI 40

До Господина
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ на
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
ТУКЪ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИНЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

Управителния съветъ на Съюзътъ на дружествата на художници[illegible] България Ви препраща настоящето изложение, съ ходатайство по съдържани[illegible]
ст. София, 13.XI.1940 год.

Р 405

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ: [signature]
СЕКРЕТАРЬ: [signature]

София, 12. ноемврий 1940 г.

Съ почитъ:
[illegible]

Тодор Поляков
Todor Polyakov

Любен Дюгмеджиев
Lyuben Dyugmedjiev

В Народното събрание депутатите-комунисти и други антифашисти осъдиха противоеврейското законодателство.

Т о д о р П о л я к о в:
„. . . Сега в българския парламент. . . се изработва един страшен противоконституционен закон, написва се една страница от нашата история, от която един ден ще се срамуваме. . .“

Л ю б е н Д ю г м е д ж и е в:
„. . .Познавате ли онази мизерна обстановка, при която живеят тези хора. . . които с голяма мъка изкарват само един чер хляб. . .“

The communist and antifascist MPs condemned the anti-Jewish legislation in no uncertain terms.

T o d o r P o l y a k o v: 'Today a terrible anti-Constitutional law is being drafted in the Bulgarian National Assembly, a page of our history is being written of which we shall be ashamed one day. . .'

L y u b e n D y u g m e d j i e v: 'Are you familiar with the miserable conditions in which these people live. . . who with great difficulty earn a crust of bread. . .

Йосиф Герон
Iosif Geron

проф. Нисим Меворах
Prof. Nissim Mevorah

Давид Йерохам
David Yeroham

Изложението на Централната еврейска консистория срещу ЗЗН

Statement of the Centra- Jewish Consistory condemning the Law onthe Protection of the Nation

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
24.X.940
10НЧ

ЦЕНТРАЛНА КОНСИСТОРИЯ
на
ЕВРЕИТѢ ВЪ БЪЛГАРИЯ
הקונסיסטוריה המרכזית ליהודי בולגריה
Телефонъ № 2-65-39

№ [redacted]

София, 22 октомврий 1940 г.

ЦДИА
ф № 173
оп № 6
а.е. 1037
л. № 29

ДО ГОСПОДИНА
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО
СЪБРАНИЕ

ИЗЛОЖЕНИЕ
ОТЪ
ЦЕНТРАЛНАТА КОНСИСТОРИЯ НА ЕВРЕИТѢ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Уважаеми Господинъ Председателю,

Оповестениятъ отъ Господинъ Министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, г. П. Габровски, законопроектъ за защита на нацията, съдържащъ известнитѣ постановления за ограничаване правата на българското еврейство, бѣ посрещнатъ отъ последното като единъ страшенъ ударъ, стоваренъ върху му неочаквано и незаслужено. Българското еврейство е покрусено отъ незавидната съдба, която му се готви съ опита да му се отнеме голѣмото качество на български гражданинъ. Българското еврейство, което навсѣкъде въ чужбина и у насъ съ гордость е изтъквало свободолюбието и толерантностьта на българина и българската държава, изведнъжъ се вижда наредено до онѣзи, които са лишени отъ елементарни човѣшки права. Ударътъ е толкова неочакванъ и жестокъ, че ние просто трѣбва да си зададемъ въпроса: сънь ли е това или действителность? Въ недоумение ние се питаме: съ какво сме заслужили това тежко наказание?

Българското еврейство, колкото и малко на брой, е дало многобройни доказателства, че се е отдавна приобщило съ неразривни връзки съ българския народъ. Българскитѣ евреи въ своитѣ разбирания и чувства са били и са тамъ, където е цѣлия български народъ. Въ дни на радости и скърби, въ дни на върховни изпитания и подемъ, българскитѣ евреи са били съ цѣлото си сѫщество въ редоветѣ на българския народъ. И нашето сърдце се е свивало отъ болка, когато на българския народъ се нанесоха известнитѣ рани съ разнитѣ мирни договори, преди и следъ европейската война. И ние копнѣехме съ цѣлокупния български народъ за повече справедливость къмъ многострадалното отечество.

И къмъ българската култура еврейството у насъ отдавна се е приобщило съ цѣлото си сѫщество. Българскитѣ пѣсни, българската литература, българскиятъ театъръ, българското училище – тѣ са неотделима часть отъ културата на българския евреинъ. Въ тѣхъ е добилъ

Изложението на група български общественици срещу ЗЗН

Statemegt of a group of Bulgarian public figures against the Law on the Protection of the Nation

Христо Пунев
Hristo Pounev

Димо Казасов
Dimo Kazassov

Стоян Костурков
Stoyan Kostourkov

Янко Сакъзов
Yanko Sakuzov

[illegible]

Г[illegible] Председател [illegible] Народно Събрание – [illegible]

[illegible] 1[illegible] XI

ОТВОРЕНО ПИСМО

ДО

ГОСПОДА НАРОДНИТѢ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТЪ [illegible] ОБИКНОВЕНО СЪБРАНИЕ

ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ

Като народни избраници – Вие имате първо и [illegible] задължение: ДА ПАЗИТЕ КОНСТИТУЦИЯТА!!. ТОВА [illegible] Вие, по-добре отъ мене, прекрасно го знаете. И, ако днесь се решавамъ да се отнеса до Васъ, това го правя съ [illegible] Вие и [illegible] скромна личность да си [illegible] нѣкои мотиви и добросъвестно [illegible] задължения[illegible], защото съмъ [illegible], а Вие, защото [illegible] Вашитѣ действия не могатъ, не бива, и не трѣбва да бъдатъ въ противоречие съ народнитѣ [illegible].

КОНСТИТУЦИЯТА Е ОСНОВА НА НАШИЯ ДЪРЖАВЕНЪ, [illegible] И ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТЪ. И тя, цѣлата, страница по страница, [illegible] неизмѣнния народнически духъ – Е ОКЪПАНА ВЪ АЛЕНАТА И [illegible] НА ГЕРОИТѢ ОТЪ ПРЕДОСВОБОДИТЕЛНАТА ЕПОХА. И Ботевъ и Левски, Хаджи Димитъръ и Ст. Караджата, Петлешковъ и Кочо Честименски, [illegible] и Кабленковъ, Воловъ и Панайотъ Хитовъ, и ВСИЧКИ ИМЕННИ И БЕЗИМЕННИ СВЕТЦИ, [illegible] ЗАГИНАХА ЗА СВОБОДАТА НА БЪЛГАРИЯ – ЗА СВОБОДАТА НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЪ. И много естествено бѣ, щото Учредителитѣ въ Търново, на 16 Априлъ 1879 година, достойно да отговорятъ на духа и на разума на ония, които разплискаха КРЪВЬТА СИ ЗА СВОБОДАТА НА БЪЛГАРИЯ. ВЪ ТАЗИ СВЕЩЕНА КРЪВЪ Е КРЪСТЕНА И ОСВЕТЕНА СВОБОДАТА НА БЪЛГАРСКИЯ ГРАЖДАНИНЪ [illegible] ОТЪ ПЛАМЪЦИТѢ НА ПЕРУЩИЦА, НА БАТАКЪ, НА БРАЦИГОВО [illegible] на революционнитѣ селища изъ Срѣдногорието, КАТО ФЕНИКСЪ, СЕ ПОКАЗА И СЕ УТВЪРДИ ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА ОТЪ ТЪРНОВСКАТА КОНСТИТУЦИЯ, [illegible] говори:

"ЗА ГРАЖДАНИТѢ НА БЪЛГАРСКОТО ЦАРСТВО, ЗА СВОБОДАТА НА ПЕЧАТА И ЗА СВОБОДАТА НА СЪБРАНИЯТА"

И затова предъ заповѣдническитѣ скрижали на членоветѣ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 отъ основния законъ, ВСИЧКИ ТРѢБВА ДА СВАЛИМЪ ШАПКИ И СЪ ЧИСТИ РЪЦЕ ДА РАЗГЪНЕМЪ СВЕТЛИТѢ СТРАНИЦИ – и не само да ги прочетемъ, като зубрачи, но обща наша длъжность е да ги проучимъ. ДА ГИ ПАЗИМЪ ОТЪ ОСКВЕРНЕНИЕ, И ВСѢКОГА И ПРИ ВСѢКИ СЛУЧАЙ ДА БЪДЕМЪ ВЪ ТѢХНА НЕИЗМѢННА ЗАЩИТА.

Що говорятъ тѣзи живи страници отъ българската Конститу-

[illegible] и за режима на изводение – НЕ СТЕ ЛИ СЛУШАЛИ КАКВО [illegible] НАРОДЪТЪ ОТЪ СЕЛА И ГРАДОВЕ? ДОСТИГНАЛИ ЛИ СѢ ДО [illegible] ОТЧАЯНОТО И НА [illegible] СЪ СТРАШНАТА [illegible]:

"[illegible] СИ ЗНАЯТЪ РАБОТАТА – НЕКА СЕ СПИТАТЪ"

ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ!

Време за колебание нѣма! ИЛИ СЪ КОНСТИТУЦИЯТА И СЪ НАРОДА – ЗА ТЪРЖЕСТВОТО НА СВОБОДАТА, ИЛИ СЪ СЛУЧАЙНИТѢ ПЪТНИЦИ ИЗЪ НАШИЯ ОБЩЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ – КЪМЪ СОБСТВЕНО ОПОЗОРЯВАНЕ И КЪМЪ РАЗКЛАЩАНЕ [illegible] И [illegible] НА МАЙКАТА РОДИНА! СРЕДНИ ПЪТЬ НѢМА!!

Скроменъ български гражданинъ, азъ си позволявамъ да Ви отправя тѣзи редове съ дълбокото убеждение, че и Вие като синове и внуци на ония, които загинаха за СВОБОДАТА – [illegible], ВЪ УРВИТѢ И УСОЙНИТѢ НА БАЛКАНА, [illegible] НАДЪ [illegible] БАТАКЪ – още помните тѣхната клѣтва изтръгната съ последнитѣ имъ въздишки: ДА ПАЗИМЪ НАРОДНАТА И СВОБОДАТА!

Всички български граждани, годни да носятъ оръжие, са дали и даватъ клѣтва да пазятъ България. А ВИЕ, ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, ОСВЕНЪ ТАЯ КЛѢТВА СТЕ ДАЛИ И КЛЕТВАТА ДА ПАЗИТЕ КОНСТИТУЦИЯТА!!

НЕКА ВСѢКИ [illegible] СВОЕТО МѢСТО ИЗПЪЛНИ ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ДЪЛГЪ!!

Хр. К. Пунев

[illegible], 1 [illegible] 1940

Първообразното е [illegible] [illegible]

1. Янко Сакъзов, бивш министър,
2. Димо Казасов, бивш министър,
3. [illegible]
4. [illegible]
5. Стоян Костурков, бивш министър,
[illegible]

ИНА

12 XI.40

ТЕЛЕГРАМА

Г.

Б с ро камарата во

Предадена на ...

+86 ПЛОВДИВ 1/449 60 12 1130

: енерично протестираме противъ законопроекта за
щитита на нацията който хвърля въ тревога и иска да
неме и безъ туи .... сухия залъкъ хлебъ отъ
атата на нашите ...... колеги т с т с поработници
родол с живите евреи т с т с поработници ...... които
ворятъ ... рамо до рамо съ васъ въ областьта на
родното стопанство заслужавать по човешко третиране
...и ..гарантиране насъшния за група
т с поработници петко ...... милов

Протестни тел
ЗЗН

Telegrams of
the Law on th
the Nation

Врачването безплатно
On ne paie rien au porteur

12.XI.40 1668

№ 51

ТЕЛЕГРАМА

[...]НО СЪБРАНИЕ
12.XI.1940
[...] № 11045

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ СФ

Въ

Предадена на раздавача на 19 г. ч.

144 ПЛОВДИВЪ 1./452 100 12./11 16.=

= Г.Г. ДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НИЕ РАБОТНИЦИТЕ ТЕКСТИЛЦИ КОИТО РАМО ДО РАМО СЪ РАБОТНИЦИТЕ ЕВРЕИ ТВОРИМЪ БЛАГА ЗА БЪЛГ. НАРОДЪ И КОИТО ЗАЕДНО СЪ ТЕХЪ ПОНАСЯМЕ ЛИШЕНИЯТА И НЕСПРАВЕДЛИВОСТИТЕ ВЪ ЖИВОТА ВИСОКО ИЗДИГАМЕ ГЛАСЪ НА ПРОТЕСТЪ ПРОТИВЪ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ЗАЩИТА НА НАЦИЯТА КОИТО Е ПРОТИВЪ ИНТЕРЕСИТЕ И ИДЕАЛИТЕ НА БЪЛГАРСКОТО РАБОТНИЧЕСТВО АПЕЛИРАМЕ КЪМЪ ВСИЧКИ ЧЕСТНИ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ДА НЕ ГЛАСУВАТЪ ТОЗИ ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОНЕНЪ ЗАКОНОПРОЕКТ ЗАЩОТО БЪЛГ. РАБОТНИЧЕСТВО И БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЪ ЗНАЯТЪ ЧЕ НЕ Е ТОЗИ ПЪТЯ ЗА РАЗРЕШАВАНЕТО НА ГОЛЕМИТЕ СОЦИАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОБЛЕМИ = ОТЪ ГРУПА РАБОТНИЦИ ТЕКСТИЛЦИ ТОДОРЪ СТАВРЕВЪ АРГИРЪ ИВ СПИРИДОНОВЪ =

...рами срещу

...rotest against
... Protection of

ЦДИА
ф. № 173
оп. № 6
а. е. № 1087
л. № 113

Изложение

Г-да народни представители.

Г-да народни представители.

От група младежи ...

Изложения на групи софийски граждани срещу ЗЗН

Statement of protest of a group of Sofia citizens against the Law on the Protection of the Nation

10052

До Господина
Председателя на Народното
събрание

Тукъ.

Протестъ

Отъ жители въ III-а районно к[illegible]

Господинъ Председателю

По поводъ изработения отъ Г-нъ Министра на вътрешните работи Г-нъ Габровски, и утвърден отъ мин. съветъ „законъ за защита на нацията“, който подлежи за утвърждение отъ Народното събрание.

Ние квартал[illegible] отъ III-и к[illegible] най енергично протестираме противъ удобрението му и провеждането му, като го тълкуваме противонароденъ.

София, 15.X.940 г.

Подписи: 1. З. Стойчева
2. С. Али
3. В. Николаева
4. [illegible]
5. [illegible]
6. Д. Станчева
7. Л. [illegible]

ЦДИА
ф №173
оп №6
а.е.№1081
л №27

=88 пловдив 1/447 105 12 1180=

представители пловдивските работници

дълбокото си възмущение и негодуване

12 XI. 40 1334

Връчването безплатно

№ 51

ТЕЛЕГРАМА

Б с ро камарата с

ЦДИА
ф. № 173
оп. № 6
1081
89

Предаване на раздавача на 19

=89 пловдив 1/445 56 12 11=

гласуването законопроекта за защита на нацията

летно следъ освобождаването на добруджа ние не

нашите прокудени братя въ тракия и македония и

да се ползваме отъ поставянето имъ на

българоки граждани на произвола отъ

група мивачи и миленковъ и м хаджииски

капаровъ последния подпис

Протестни телеграми срещу ЗЗН

Telegrams of protest against the Law on the Protection of the Nation

Иван Койчев
Dr. Ivan Koychev

д-р К. Куситасев
Dr· K. Koussitassev

Управителенъ съветъ на Българския лѣкарски съюзъ
№ 8. —
5. XI. 1940 194
София
ул. [illegible] 19

5 XI 40
10699

До Господина Председателя на XXV
Обикновено Народно събрания

Т у к ъ.

66

Господинъ Председателю,

Българскиятъ Лѣкарски съюзъ макаръ и аполитична организация не може да бѫде съвършено индиферентенъ и безучастенъ къмъ голѣмитѣ въпроси, които сѫ слагатъ за разрешаване предъ българската общественость. Такъвъ крупенъ въпросъ въ настоящия моментъ се явява законопроектътъ за защита на нацията, внасянето на който въ Народното събрание за разглеждане е предстояще.

Между другитѣ постановления, една отъ целитѣ на този законопроектъ е запазване чистотата на българската нация и елиминирането на каквито и да било влияния въ нашия социално-политически животъ отъ страна на еврейското малцинство у насъ. Безъ да влиза въ подробности върху въпроса за неоснователностьта на твърдението за расовата малоценность на еврейството, Управителниятъ съветъ на Българския Лѣкарски съюзъ държи да подчертае, въ пълно съгласие съ изявленията на Г-нъ Министъра на Вътрешнитѣ Работи и Народното здраве предъ всѣкидневната преса, че "....българскиятъ народъ е успѣлъ напълно да запази чисто националния си характеръ. Българската държава е напълно национална, а нацията ни е запазила своята чистота до степень, съ каквато малко народи въ Европа биха могли да се похвалятъ". Нѣщо повече. Българскиятъ лѣкарь, по силата на своитѣ специални научни познания и държейки смѣтка за дългогодишния съвмѣстенъ животъ съ еврейското малцинство, не вижда сѫществуването на каквато и да било опасность

Изложението на Българския лекарски съюз срещу ЗЗН
Statement of the Bulgarian Doctors' Union against the Law on the Protection of the Nation

Бабий Яр
Babi Yar

С хитлеристкото нашествие в СССР рязко се засилва терорът срещу прогресивните сили и евреите в Европа.

The Nazi attack on the USSR marked an intensification of the .terror against Jews and progressives throughout Europe

Убит антифашист по улиците на София
Killed antifascist in the streets of Sofia

Химлер, Хайдрих и Айхман — автори на плана за избиване на 11 милиона европейски евреи.

Himmler, Heydrich and Eichmann, the authors of the plan for the extermination of 11 million European Jews

	Land	Zahl
A.	Altreich	131.800
	Ostmark	43.700
	Ostgebiete	420.000
	Generalgouvernement	2.284.000
	Bialystok	400.000
	Protektorat Böhmen und Mähren	74.200
	Estland - judenfrei -	
	Lettland	3.500
	Litauen	34.000
	Belgien	43.000
	Dänemark	5.600
	Frankreich / Besetztes Gebiet	165.000
	Unbesetztes Gebiet	700.000
	Griechenland	69.600
	Niederlande	160.800
	Norwegen	1.300
B.	Bulgarien	48.000
	England	330.000
	Finnland	2.300
	Irland	4.000
	Italien einschl. Sardinien	58.000
	Albanien	200
	Kroatien	40.000
	Portugal	3.000
	Rumänien einschl. Bessarabien	342.000
	Schweden	8.000
	Schweiz	18.000
	Serbien	10.000
	Slowakei	88.000
	Spanien	6.000
	Türkei (europ. Teil)	55.500
	Ungarn	742.800
	UdSSR	5.000.000
	Ukraine 2.994.684	
	Weißrußland ausschl. Bialystok 446.484	

Комисарят по еврейските въпроси Ал. Белев (цивилният) при депортирането на беломорските и македонските евреи към лагерите на смъртта
Commissary on Jewish Questions, A. Belev (civilian), during the deportation of Thracian and Macedonian Jews to the death camps

„...Противоеврейският шум е нужен на новите банкери и спекуланти от хитлеристката формация у нас, за да пипнат капиталите на неколцина еврейски големи търговци и капиталисти. Разобличавайте тези гнусни машинации на оскотелите поборници на фашизма у нас. Пазете високо нашето достойнство на свободолюбив и човечен народ!...“

Радиостанция „Христо Ботев“, 25. VI. 1942 г.

'The anti-Jewish ballyhoo is necessary to the new bankers and profiteers of nazi formation in our country, so that they may get hold of the capital of a few Jewish big businessmen.

Expose these heinous machinations of ou dehumanized champions of fascism! Keep aloft our dignity as a freedom-loving and humane nation..'

Hristo Botev Broadcasting Station, June 25, 1942

Прилагайки методично плана за „окончателно“ разрешаване на еврейския въпрос, българското монархофашистко правителство засили още повече противоеврейската си политика.

Methodically applying the plan for the 'final' solution of the Jewish question, the Bulgarian monarcho-fascist government further intensified its anti-Jewish policy

ДЪРЖАВНО КНИГОИЗДАТЕЛСТВО

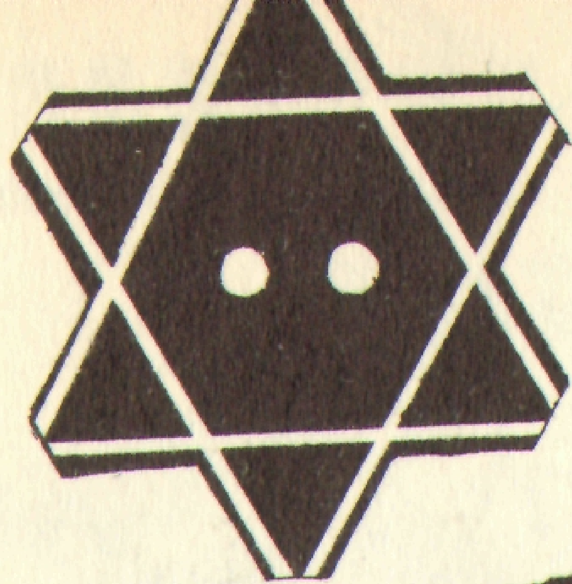
НАРЕДБА

ИЗДАДЕНА ВЪЗЪ ОСНОВА НА ЗАКОНА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТЪ ДА ВЗЕМА ВСИЧКИ МѢРКИ ЗА УРЕЖДАНЕ НА ЕВРЕЙСКИЯ ВЪПРОСЪ И СВЪРЗАНИТѢ СЪ НЕГО ВЪПРОСИ

(Одобрена съ 70 постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 26 августъ 1942 г., протоколъ № 111 и обнародвана въ „Държавенъ вестникъ", брой 192 отъ 29 августъ 1942 година)

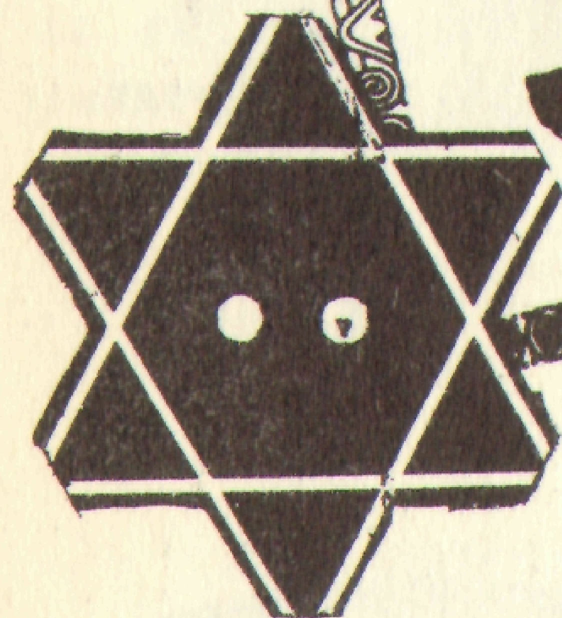

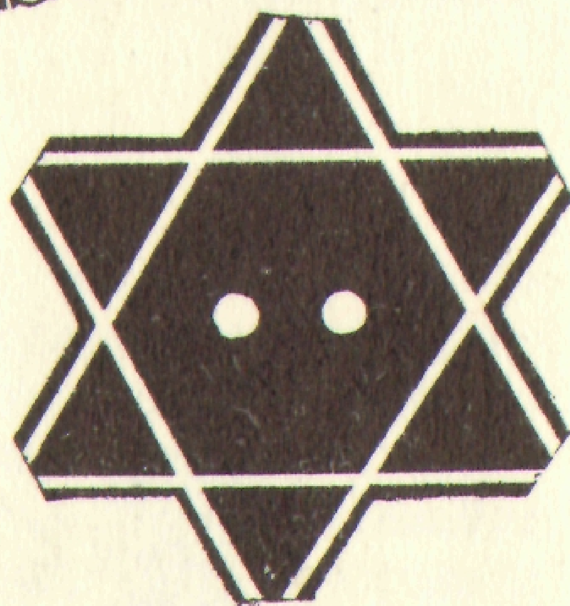
СОФИЯ
ДЪРЖАВНА ПЕЧАТНИЦА
1942

Е. ✡ П.

ВХОДЪ ЗА ЕВРЕИ
ЗАБРАНЕНЪ

ЦАРСТВО БЪЛГАРИЯ

щина ....
олия .... Софийска
....
ласть ....

КАРТА ЗА САМОЛИЧНОСТЬ
на лице отъ еврейски произход
български поданикъ
№ 4502

Издадена съгласно § 26 отъ правил
за прилагане закона за защита на на

ЕВРЕЙСКО
ЖИЛИЩЕ

Име ____________

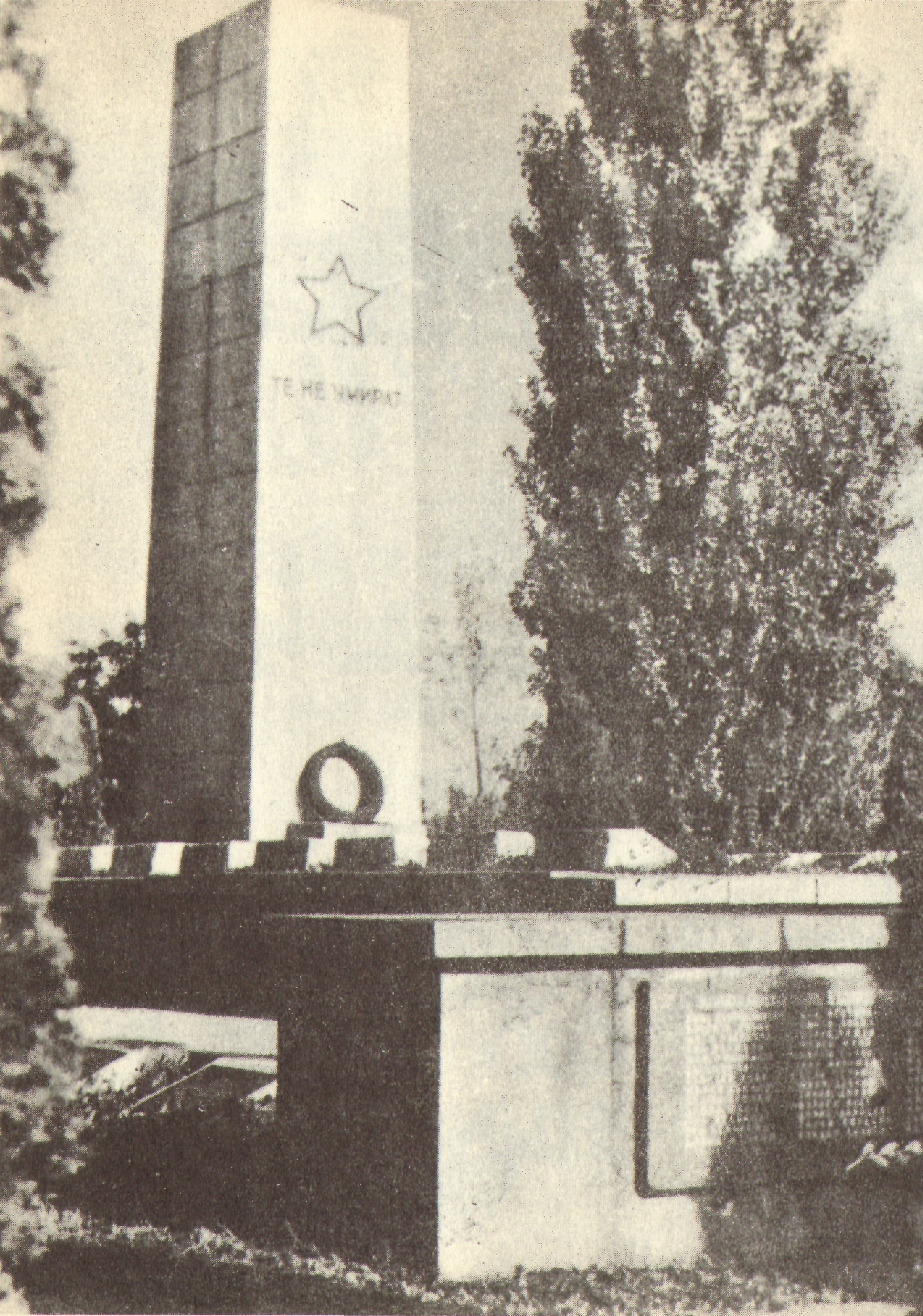
Противоеврейски знаци
документи и надпис
Antijewish insignia, do-
cuments and inscription

В специалните трудови и концентрационни лагери за евреи комунистите организираха системна съпротива срещу своите фашистки началници, поддържаха връзки с партизанските отреди.

In the special labour and concentration camps for Jews the communists organized systematic resistance against their fascist overseers and maintained contact with the Partisan units

Братската могила в еврейскит грсбища — София

Common grave at the Jewish cemetery in Sofia

Партизани в поход — Partisans on the march

„... Еврейското малцинство в България излъчи предани борци — партизани и партизанки, които наред със своите братя българи поеха трудния път на свещената борба срещу германските поробители и техните български агенти."

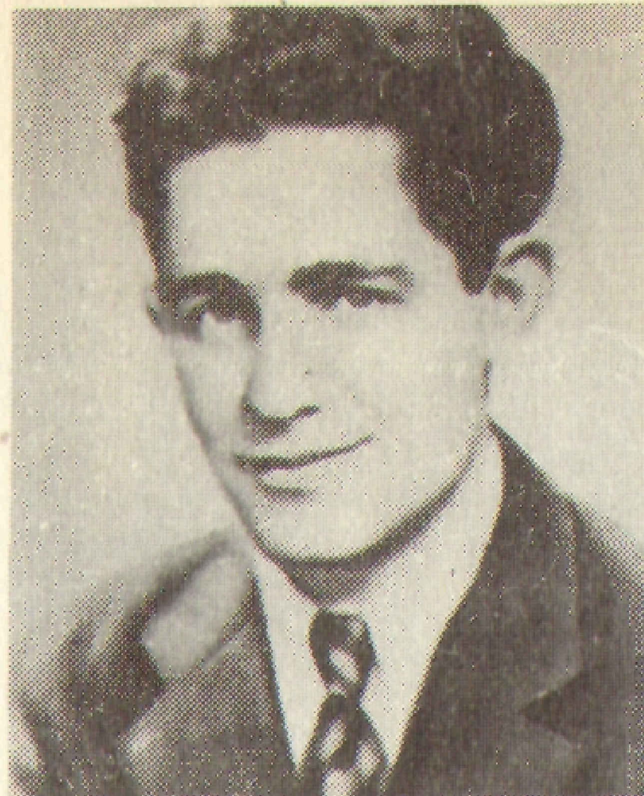
Тодор Живков

The Jewish minority in Bulgaria produced devoted Partisan fighters who, together with their Bulgarian brothers and sisters, set out on the thorny path of sacred struggle against the German enslavers and their Bulgarian agents'

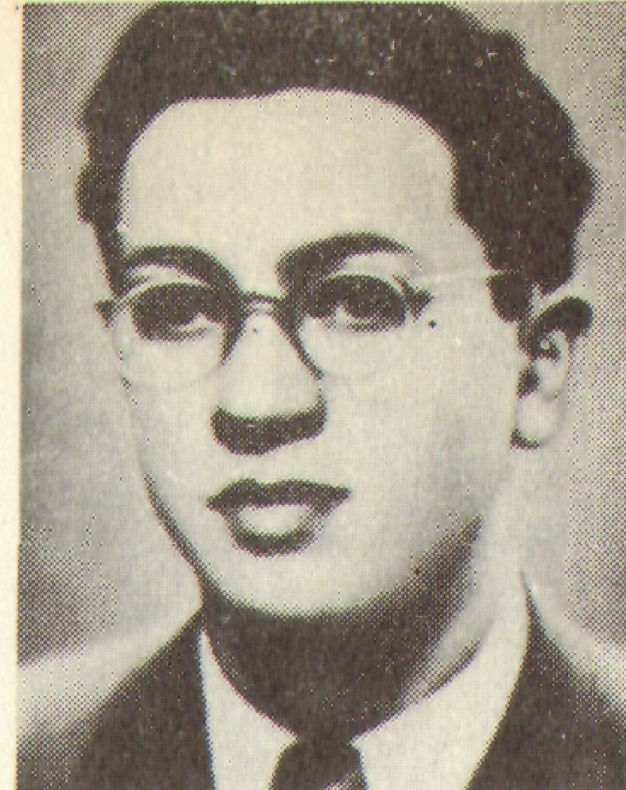
Todor Zhivkov

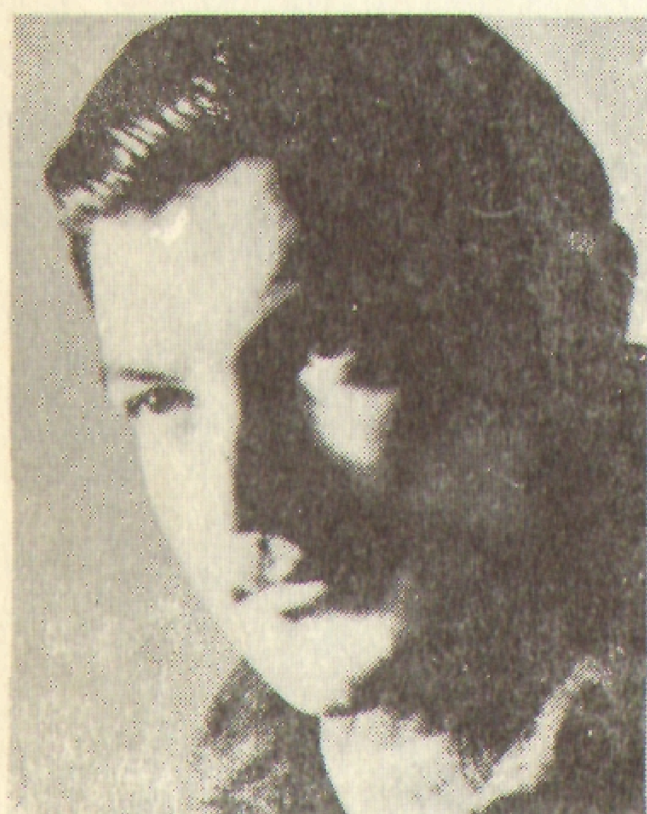
Леон Таджер
Leon Tadjer

Емил Шекерджийски
Emil Shekerliiski

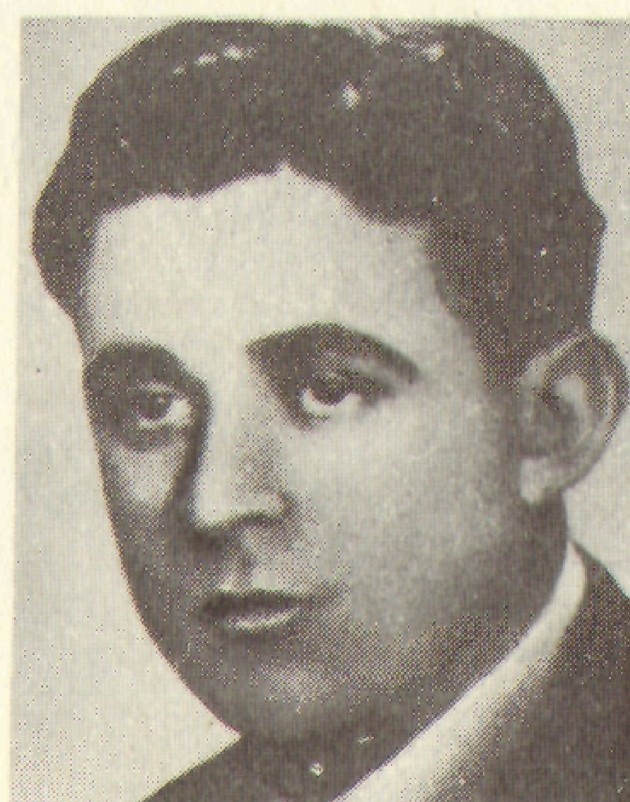
Менахем Папо
Menahem Papo

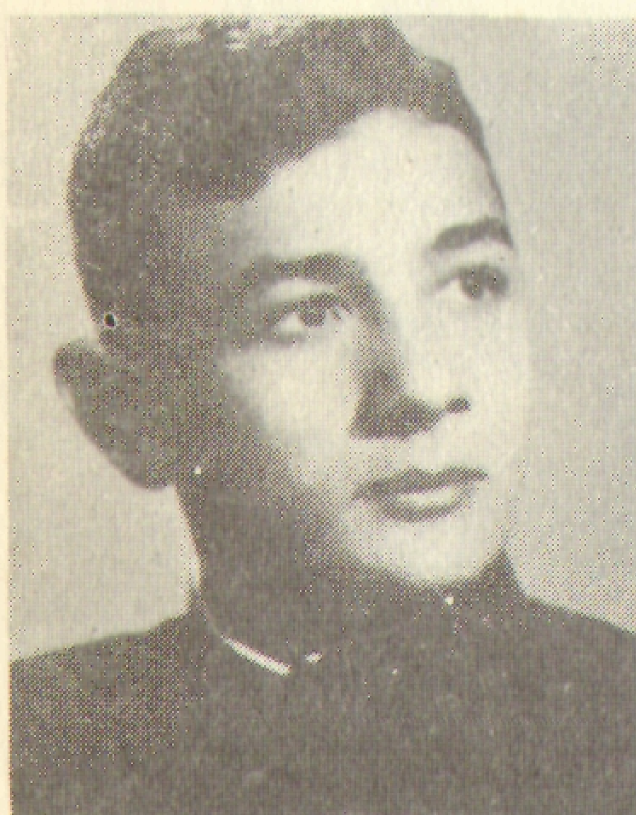
Бенямин Дубавицки
Benjamin Doubavitski

Ани Вентура
Anni Ventoura

Майер Джалдети
Maier Djaldetti

Майер Кошницки
Maier Kashinski

Ева Волицер
Eva Vollitser

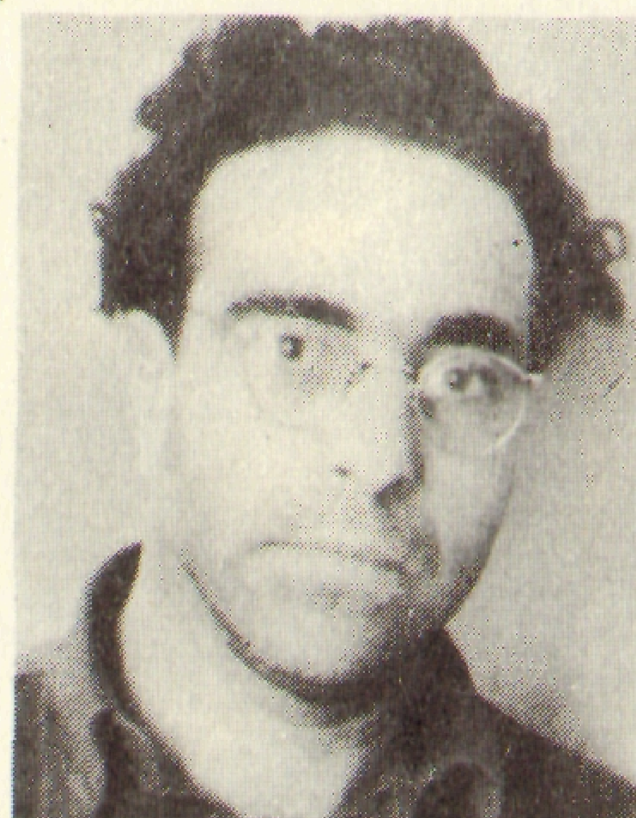
Изидор Айзнер
Isidore Eisner

ПОЛИТИЧЕСКИ КОМАНДИРИ НА ПАРТИЗАНСКИ ЧАСТИ

POLITICAL COMMANDERS OF PARTISAN UNITS:

Давид Елазар
David Elazar

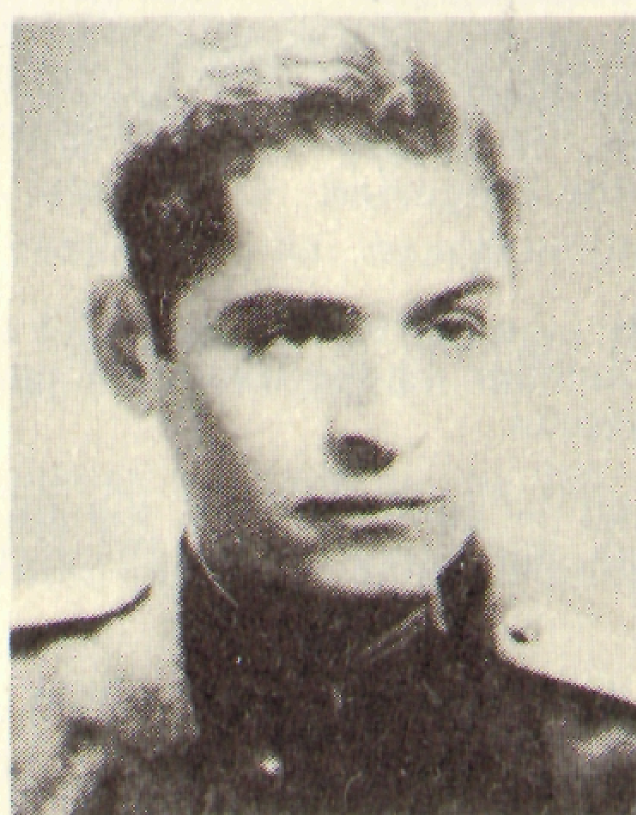
Марко Бехар
Marco Behar

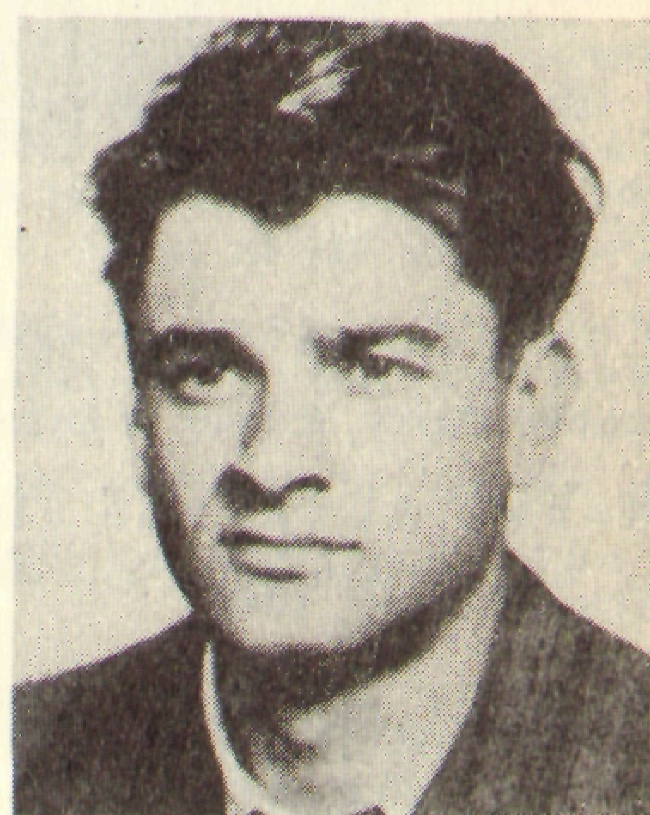
Йосиф Илел
Iosif Illel

Мордоше Таджер
Mordoshe Tadjer

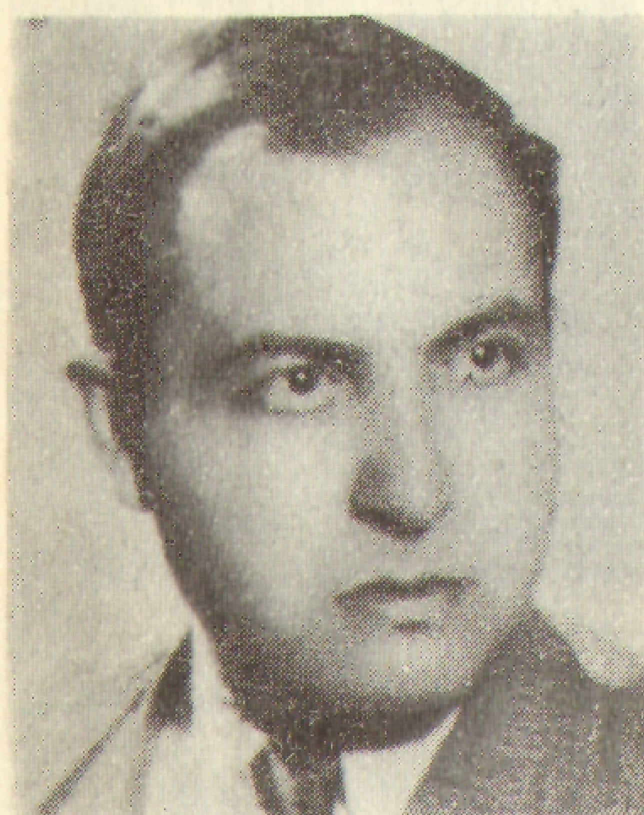

Шимон Ниньо
Shimon Ninyo

Леон Коен
Leon Cohen

акад. Ж а к Н а т а н — 1925/1926 г., секретар на ЦК на РМС; 1931/1934 г. — член на ЦК на БКП и гл. редактор на в „Ехо“
J a c q u e s N a t h a n, 1925/26, Secretary of the Workers' Youth League, 1931/34, member of the Committee of the Bulgarian Communist Party and Editor-in-Chief of ECHO

Р е н а т а Н а т а н — 1934 г. — член на ЦК на БКП и редактор на в. „Работничка“
R e n a t a N a t h a n, 1934, member of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Editor of Rabotnichka

Й о с и ф А с т р у к о в (Херц) — секр. на окр. к-т на РМС, 1942 г.
I o s i f A s t r o u k o v (Hertz), Secretary of the District Committee of the Workers' Youth League, 1942

И з р а е л М а й е р — член на малцинствена комисия при ЦК на БКП и секретар на РК на БКП 1940—1942 г.
I s r a e l M a i e r, member of the Commissionon Minorities at the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and Secretary of its Regional Committee, 1940-42

С о л о м о н Б а л и — 1934/1937 г. — секретар на РК на РМС; 1937—1941 г. член на окр. к-т на РМС
S o l o m o n B a l i, Secrctary of the Regional Committee of the Workers' Youth League, 1934/37, and member of its District Committee, 1937/41

Е ш у а К е м а л о в — сътрудник на ЦК на БКП и секретар на ЦК на МОПР в България
E s h o u a K e m a l o v, Collaborator of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and Secretary of the Central Committee ot the International Red Aid Organizatipn in Bulgaria

инж. Леон Самуилов — сътрудник на задграничното бюро на ЦК на БКП, 1924—1929 г.
Engineer Leon Samuilov, Collaborator of the Buro in Exile of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, 1924/29

Алберт Криспин — укривател на членове на ПБ и на нелегалната радиостанция на ЦК на БКП, 1934—1941 г.
Albert Crispin, who concealed members of the Politburo and of the underground radio station, 1934/41

Алберт и Зелма Алмалех — укриватели на членове на ПБ и нелегалната радиостанция на ЦК на БКП, 1934—1941 г.
Albert and Selma Almaleh, who concealed members of the Politburo and of the underground radio station, 1934/41

Моис и Виза Казес — укриватели на членове на ПБ на ЦК на БКП 1934/1941 г.
Mois and Viza Cazes, who concealed members of the Politburo of the Bulgarian Communist Party, 1937/41

Теодор Данекер
Theodor Danneker

С пристигането на Теодор Данекер в София започва практическата дейност за изселването на българските евреи в лагерите на смъртта

The practical work for the transfer of the Bulgarian Jews to the death camps began with the arrival of Theodor Dannecher in Sofia

Телеграма за тръгването на Т. Данекер за София
Telegram on Danneker's departure for Sofia

Ang. z.d. D III 53. g.

Genau beachten.

[illegible]

Fernschreiben [illegible]-Schreiter

Berlin, den Januar 1943

~~Telegramm~~ { ~~Nicht geh. Ch.V. Offen~~ / I Z. (geh. Ch.V.)

Geh. Verm. für ~~Behördenleiter~~
" " " Geh. Reichssachen
" " " Geheimsachen
Ohne bes. nderen Geheimvermerk

Nicht zutreffendes durch streichen

Diplogerma
~~Gesandgerma~~ Sofia

Nr. 115

Referent: U.St.S.Luther
LR Rademacher

Betreff: Dannecker.

Judenberater SS-Obersturmführer
D a n n e c k e r eintrifft Do..nersta
den 21.1. 21 Uhr 14.

L u t h e r

Vermerk:
Nebenstehende Angaben
wurden vom Reichssicherheits-
hauptamt fernmündlich durchge-
geben, schriftliche Bestätigung
folgt.

Nach Abgang:
D III [illegible]
Pers [illegible]
Pol [illegible]
z.d.B.unkt[illegible]hme.

K207563

Споразумението между Ал. Белев и Т. Данекер за депортиране на 20 000 евреи в лагерите на смъртта

Agreement between Balev and Danneker on the deportation of 20,000 Jews to the death camps

С П О Р А З У М Е Н И Е

по изселването на най-първо 20.000 еврей ~~отъ новитѣ български земи Тракия и Македония~~ въ германскитѣ източни области,

п о с т и г н а т о   м е ж д у

Българския Комисаръ по еврейскитѣ въпроси, г-нъ Александъръ Б ѣ л е в ъ , отъ една страна, и

Германския пълномощникъ, капитанъ отъ защитнитѣ отряди /СС-Хауптщурмфюреръ/ Теодоръ Д а н е к е р

отъ друга страна.

1/ Следъ потвърждаването чрезъ Министерския съветъ, ~~въ новитѣ български земи Тракия и Македония~~ ще с

готвятъ 20.000 евреи - безъ разлика на възрастьт

и пола - за изселване.

8/ Въ никой случай Българското правителство нѣма да иска връщането на изселени еврей.

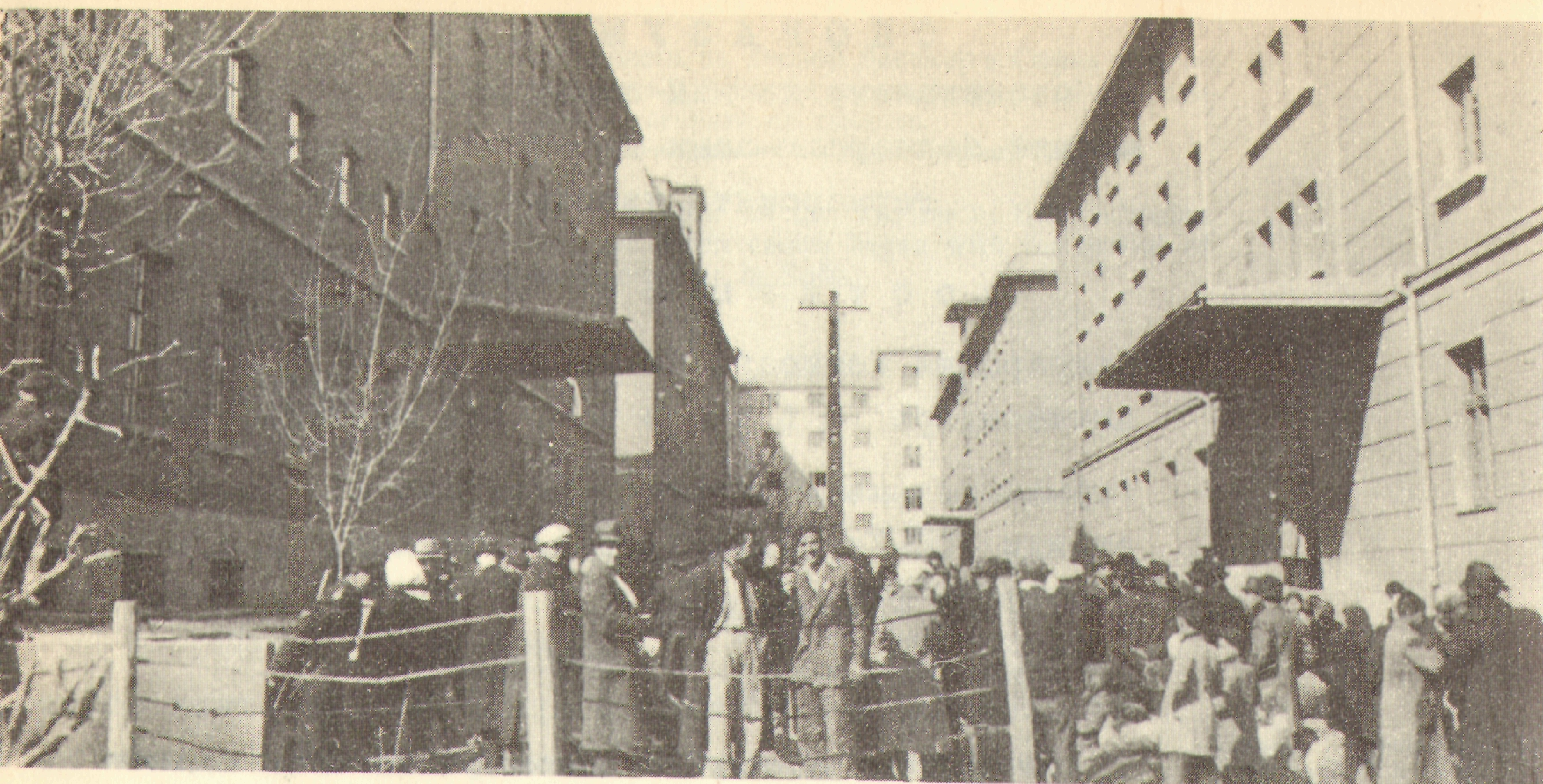
9/ Настоящето споразумение ще се изготви въ по два екс

пляра на български и нѣмски езикъ, като всѣки отъ т

екземпляри важи като оригиналъ.

ст. София, 22 февруарий 1943 год.

Ал. Бѣлев

Етапен лагер на депортирани беломорски и македонски евреи

Transport camp of deported Thracian and Macedonian Jews

Надежда Василева помага на депортираните евреи. худ. Цинцарски

Nadezhda Vassileva succouring deported Jews (Art. Tsintsarski)

Монархофашисткото правителство съзнаваше, че изселването на евреите ще срещне протеста на демократичното мнозинство от българския народ. Затова то реши да действува на етапи. Най-напред пристъпи към депортирането на евреите от Беломорска Тракия и Македония. Тези области не бяха плътно включени в живота на страната и намиращите се в тях евреи не бяха станали част от българския народ. Тъкмо затова монархофашистите насочиха престъпния си удар най-напред към тях.

Изселването на евреите от Беломорска Тракия и Македония бе извършено ненадейно и бързо. Но престъплението бе разобличено от прогресивната общественост. Народът вече бе нащрек и бдеше за съдбата на останалото еврейско население.

The monarcho-fascist government, realizing that the eviction of the Jews would arouse a wave of protest among the democratic majority of the Bulgarian nation, decided to act by stages.

First it deported the Jews from Thrace and Macedouia, two regions which had been incorporated into Bulgaria so that the local Jews had become part of the Bulgarian nation. It is precisely for this reason that the monarcho-fascist directed their first blow against them. The deportation of the Jews from Aegean Thrace and Macedonia was carried out suddenly and quickly, but the crime was exposed by progressive public opinion. The people were alert and kept watch over the fate of the remaining Jewish population.

Параходите тръгват към лагерите на смъртта

Ships setting out for the death camps

Разярени от неуспехите на хитлеристките армии и от разрастването на въоръжената антифашистка борба, монархофашистите бързаха да депортират и първата група от 8700 евреи от старите предели на България.

Infuriated by the setbacks of the Nazi armies and the spread of the armed anti-fascist uprising, the monarcho-fascists hastend to deport also the first group of 8,700 Jews from prewar Bulgaria

гр. Кюстендил

Kyustendil

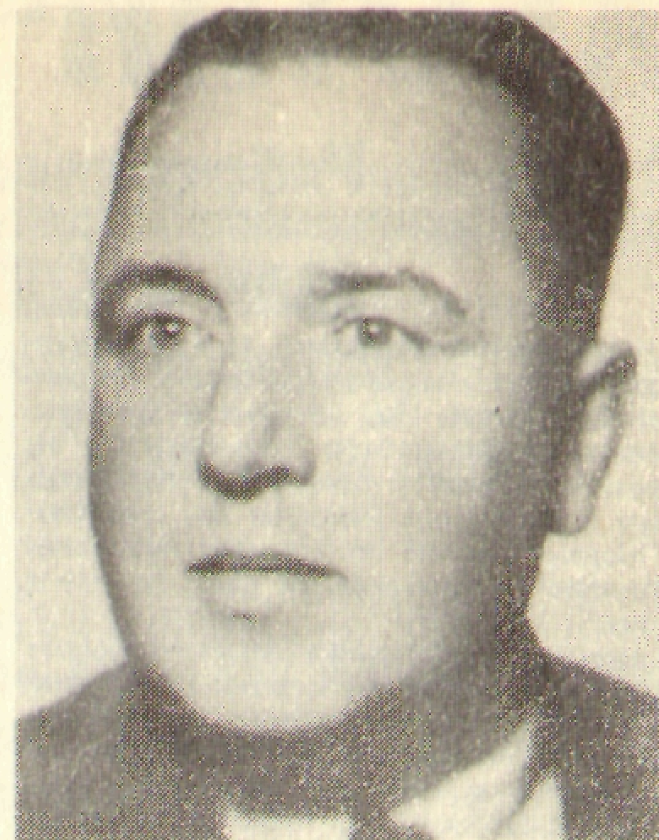
Димитър Пешев
Dimiter Peshev

Петър Михалев
Peter Mihalev

Иван Момчилов
Ivan Momchilov

Асен Суичмезов
Assen Souichmezov

Отпорът срещу депортирането започна в гр. Кюстендил. Кюстендилската общественост изпрати в София делегация, която да настоява пред правителството да спре депортирането. В делегацията влизаха следните лица:

Resistance against the deportation of Jews started in Kyustendil, which sent a delegation to Sofia to insist before the governmeot on stopping this ignoble action. The delegation included:

РАБОТНИЧЕСКО ДЕЛО

Орган на Работническата Партия в България

ДОЛУ РЪЦЕТЕ, ПАЛАЧИ!

И в нашата страна фашизмът се готви да започне своята кърваво-вакханалия върху мирното еврейско население. Под натиска на Хитлеристите джелати предателското правителство на Филов е взело съдбоносно решение за еврейското население в България. Девизът на побеснелото куче Хитлер: „да не остане жив нито един евреин в Европа" е трябвало да бъде проведен и в България.

Какво от това, че България не е Германия по географската карта? Но България е отдавна вече германска колония чиновете под свирката на хитлеризма.

Какво от това, че българския миролюбив народ е бил възпитан в духа на човечност и свобода от своите будители, национал-революционери и откърмен от демократическите принципи на Търновската конституция и идеология на марксизма, която е враждебна на всека расова омраза, и национално потисничество? Германецът Борис [illegible] верни псета, потъпкаха отдавна не само [illegible] образът на Търновската конституция, но и следите от каквато и да било конституция, потъпкаха варварски всекакъв помен от демократизъм в управлението на България. Техния парламент е карикатура на парламентаризма. С бичове, с куршуми и бесилки те превърнаха нашата страна в долина на сълзите и страданията, в долина на смъртта.

В едно заседание четирима от господа министрите се гласували за поголовното избиване на еврейското население в България. Имената на тези изверги трябва да се запомнят: ТОВА СА: ФИЛОВ, ГАБРОВСКИ, ЗАХАРИЕВ И БОЖИЛОВ. Останалите министри са били само по-тактични: те били за „по-внимателно", частично, а не масово избиване.

В резултат на тия зверски решения, които могат да вземат само изроди и чудовища, в които човешкия са останали само имената на огоените им търбуси и чудовища, в редица от големите български градове са били направени опити за таквиз избивания. Нещо като репетиция. Получили са се, обаче обратни резултати за палачите.

Оказа се, че фашизмът още не е успял да „озвери" българския народ; че хърпата фашистка [illegible] дори до неговия хамбар и неговото тело, но те не можа да осквернят душата му, не успе да [illegible] неговата борческа кастъя, неговата човешка съвест. НАВСЕКЪДЕ НАСЕЛЕНИЕТО СПОНТАННО СЕ Е ВДИГНАЛО И Е РЕАГИРАЛО ОСТРО срещу вандализма на средновековната Борисова глутница.

Ето моменти от това, което е станало в провинцията.

Под предлог, че ще ги изселват, за евреите в Кюстендил бил въведен полицейски час и било им наредено в разстояние на три дена да се приготвят за път, като вземат само ден багаж с [illegible] [illegible] се разнесла вестьта, че ще ги [illegible] [illegible] се вистаят и плачеше на жени и деца. Евреите, които винаги са [illegible] живели в мир и любов с своите кюстендилски съграждани и се ползуват с техните симпатии, започнали да се прощават с тях. Улиците са изпълнени с вопли и ридания. Плачели заедно с евреите и българските деца и жени. Възмутеното гражданство се вдигнало в защита на евреите и изпратило голема делегация в София. Министър Габровски започнал гузно да се измъква и да стоваря вината върху кюстендилските власти.

В Пловдив, след като евреите били изкарани от домовете им, квартирите им били веднага ограбени и опоскосани от хората на властьта. Топладнешкия грабеж ясно показва разбойническия характер на фашистката власт. Той показва също и намеренията им за вървят до край по стъпките на своите учители — германските палачи и садисти.

Същото се е случило и в неколко други градове. Гражданството навсекъде се е застъпило за евреите.

Но има и един куриозен случай. Шуменският представител на властьта се явил пред Филов, извадил револвера си и го сложил на масата със думите. „Ето ви моя револвер, господин министре. Вие можете да ме убиете, но аз да убивам тия в нищо невинни хора не мога."

Тоя факт показва до къде е дошло правителството в своите подли намерения и до колко те са чужди и враждебни на българина, — дори на оная част от оръдията на властьта, в които още е останала некаква частица от душата и съвестьта на българския народ.

Драги съотечественици, само в единението на народните сили против фашизма е спасението на България и българския народ.

Само в непреклонната борческа воля за освобождението ни от робството по пътя на организираната борба против Хитлеристкото варварство ние ще се сдобием с победа.

Ясно е, че фашизмът — докато има възможност да диша с отровата си в лицето на света и да лочи човешка кръв — нема да се задоволи и примири с тоя пръв опит у нас за избиването на българското еврейство. Перфидните Хитлеровски агенти и некарата отново ще се опитат да прилагат в действие своите пъклени намерения — и навярно сега вече под друга форма и под други замаскирани предлози. На каква подлост само не са способни тия човеконенавистници и убийци!

ДА БЪДЕМ НА ЩРЕК!

Евреите не требва да напускат домовете си в никакъв случай и под никакъв предлог за изселване. При насилие да издават викове за помощ към своите съграждани и да търсят техната възможна защита. Да се обърнат с лични апели към ония общественици и честни български деятели, които биха могли да им помогнат в положението. Да образуват помежду си комитети за самопомощ и да намерят начини за по-широк контакт с широките народни маси; нека се влеят в редовете на Отечествения фронт. И нека помнят, че българския народ — това не е дворцовата камарила на Бориса и неговото правителство, че България не е Германия. Честното и благородно сърдце на българския народ се отвращава и се отнася с погнуса спремо таквиз чудовищни форми на терор и човекоубийство. Той не ще потърпи това петно на своята съвест.

БЪЛГАРИ,

Ние много добре знаем кои са нашите врагове. Никой не ще ни изчами. Насила могат да ни затварят и избиват, но да НИ НАПРАВЯТ ЗВЕРОВЕ — НИКОГА! Нашите врагове са враговете на цялото честномислящо човечество. Това са [illegible] [illegible] се борят за расово господство в света. Те [illegible], които тикнаха и продължават да [illegible] [illegible] най-кървавите и тъмни форми [illegible] [illegible], каквото никога историята е [illegible]

[illegible] тая вълна на варварство се възправя гранитната стена на обединения български народ — от орача до писателя, от чиновника до пъдаря.

Борци за народната свобода, да стегнем редовете си! Всички под знамето на спасителния Отечествен фронт. Часът за разплатата е близък, много близък.

Нека вилнее терора на обречените — той нема никого да изплаши. Нека беснува фашистката паплач — победата е наша.

НАШЕ Е БЪДАЩЕТО.

Долу предателското и мракобесническо правителство на Филов!

Долу ръцете от невинното еврейско население!

ДА ЖИВЕЕ СВОБОДАТА!

* Истината е на страната на поробените и застрашените от фашизма народи и те ще победят!

Нелегалният брой на в. „Работническо дело" от април 1943 г.

Underground issue of Rabotnichesho Delo of April 1943

Българската комунистическа партия предупреждаваше за готвения удар срещу евреите, зовеше ги към съпротива, а българите — към активна защита на своите застрашени съграждани.

The Bulgarian Communist Party put public opinion on guard against the measures planned against the Jews, called on the latter to put up resistance and on the Bulgarians to defend their endangered compa triots

19. III. 1943 г. Петък. 'Тази сутрин получих едно изложение по еврейския въпрос от Д. Пешев, подписано от 43-ма народни представители... Това е голяма демонстрация, която ще има последствие...
Из дневника на министър-председателя Б. Филов.

Кюстендилските депутати разгърнаха акцията си главно в Народното събрание. Под своето изложение те успяха да съберат подписите на още 40 народни представители.

March 19, (1943). Friday. This morning I was handed a statement on the Jewish question, signed by 43 members of Parliament. This is a major demonstration which is bound to have consequences...
From the diary of Prime Minister B. Filov

The MPs from Kyustendil developed their action mainly in the National Assembly, where they succeeded in collecting the signatures of another 40 MPs under their statement

Народното събрание

The National Assembly

Петко Стайнов
Petko Stainov

„... Същевременно били вдигнати от домовете им... и насъбрани насилствено в случайни помещения евреи от Пловдив, Пазарджик и пр. Във връзка с всичко това моля да се постави на разискване въпросът за насилственото предаване на лицата от еврейски произход, живущи в България. на чужда държава...“

Из запитването на народния представител Петко Стайнов до 25-то обикновено Народно събрание.

'Jews from Plovdiv, Pazardjik and elsewhere have been removed from their homes and forcibly gathered in casual premises. In this connection I request that the question of the forcible handing over to a foreign nation of persons of Jewish extraction living in Bulgaria be put on the agenda for discussion...'

From an interpellation of Petko Stainov, MP, to the 25th Ordinary National Assembly

За българските евреи се застъпиха депутати от опозицията, пловдивският митрополит Кирил, скопският католически епископ, тогавашният швейцарски пълномощен министър в София Шарл Редар, стокхолмският равин Маркус Еренпрайс, представителят на Международния Червен кръст в България Едуард Шапуиса.

The cause of the Bulgarian Jews was publicly defended by the MPs of the Opposition, Kiril, Bishop of Plovdiv, the Catholic Bishop of Skopie, the then Swiss Minister Plenipotentiary in Sofia, Charles Redar, the Rabbi of Stockholm, Marcus Ehrenpreiss, and the representative of the International Red Cross in Bulgaria, Edouard Chapuissat

Маркус Еренпрайс
Marcus Ehrenpreiss

Шарл Редар
Charles Redar

Патриарх Кирил
Patriarch Cyril

„...Фашисткият тъй наречен „парламент“ се е вече разкапал. Правителственото мнозинство е в разложение. България е в ръцете на една предателска клика, която е страшен бич за страната и я тика към пропаст...“
Радиостанция „Христо Ботев“
4 април 1943 г.

'The so-called fascist Parliament is going to pieces. The governmental majority is disintegrating. Bulgaria is now in the hands of a treacherous clique which is a terrible scourge for the country and is pushing it towards an abyss...'
Hristo Botev Broadcasting Station
April 4, 1943

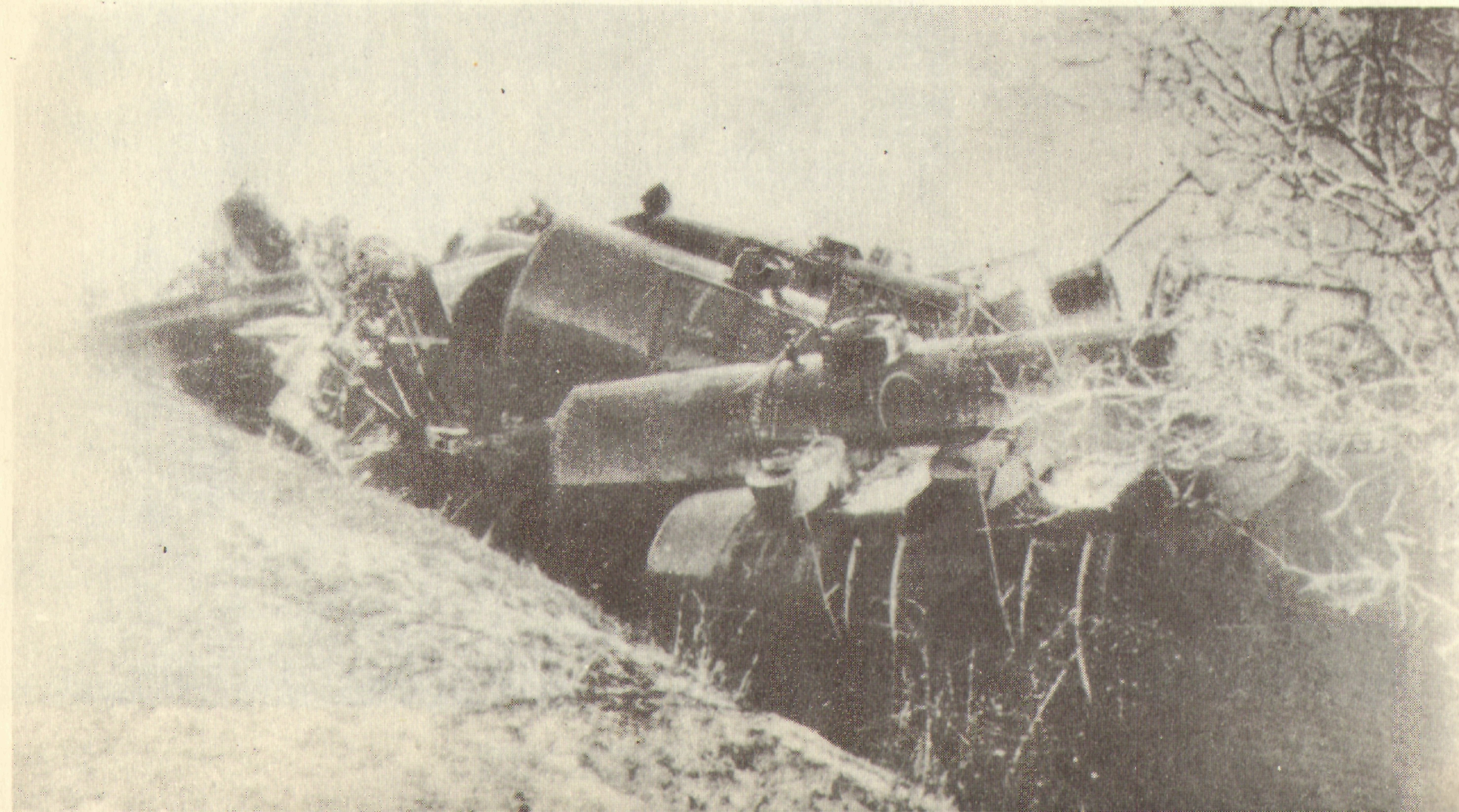

Говори радиостанция „Христо Ботев“
Hristo Botev Broadcasting Station speaking

Победите на Съветската армия дадоха могъщ тласък на антифашистката борба в България. Разраснаха се редиците на съпротивата, умножиха се въоръжените акции на патриотите.

The victories of the Soviet Army gave a powerful impetus to the antifascist struggle in Bulgaria: the numbers of those who joined the resistance swelled and the armed actions of patriots multiplied

Влак, хвърлен от партизаните във въздуха
Railway train blown up by Partisans

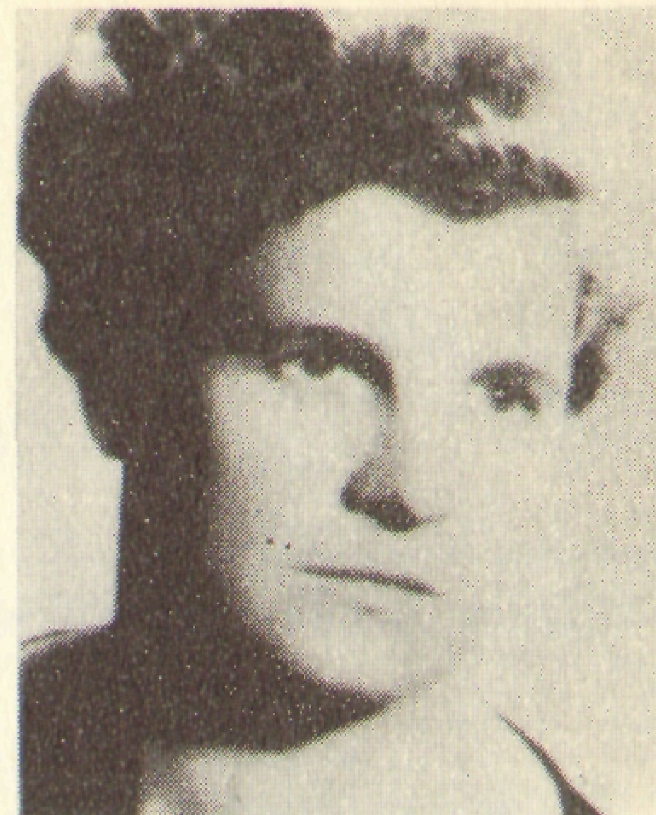

Славчо Радомирски
Slavcho Radomirski

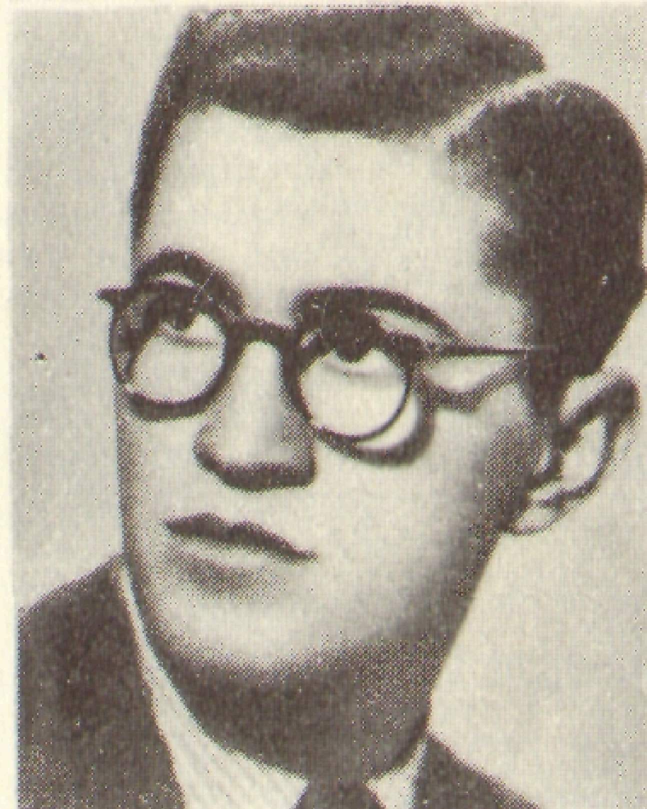
Величко Николов
Velichko Nikolov

Митка Гръбчева
Mitka Grubcheva

Виолета Якова
Violetta Yakova

Леон Калаора
Leon Calaora

Дано Албахари
Danno Albahari

ВИДНИ УЧАСТНИЦИ В БОЙНИТЕ ГРУПИ :

PROMINENT MEMBERS OF THE MILITANT GROUPS

През пролетта на 1943 г. бойните групи в София ликвидираха изтъкнатите фашистки водачи и отявлени антисемити ген. Луков, полк. Пантев, Сотир Янев и др. Това вся страх в лагера на фашистите.

In the spring of 1943 the militant groups in Sofia killed several prominent fascist leaders and notorious antisemites, including General Loukov, Colonel Pantev and Sotir Yanev, sowing fear and panic in the ranks of the fascists.

Год. XXIV. Брой 7090 — София, недѣля, 14 февруарий

Зора

8 стр.

ИЗХАБЯВАНЕ НА СЪВЕТСКИТѢ

КРИТИЧЕСКИТѢ ДНИ ЗА СЪВ. ОФАНЗИВА НАСТѪПВАТЪ

ГЕНЕРАЛЪ О. З. ХР. ЛУКОВЪ УБИТЪ

ГЕРМАНСКИЯТЪ ОТГОВОРЪ НА РЕЧЬТА НА РУЗВЕЛТЪ

АНГЛИЙСКИ КОНВОЙ

ТРѢБВА ДА СЕ ЗАСЪЯТЪ

ГЕНЕРАЛЪ О. З. ХР. ЛУКОВЪ УБИТЪ

Съобщение за убийството на ген. Луков

Report on the assassination of General Loukov

Хитлеристите засилват натиска си да се постигне „радикално разрешение" на еврейския въпрос в България.

The Nazis intensified their pressure in order to obtain a 'radical' solution of the Jewish question in Bulgaria

70. Устния докладъ на г. Председателя на Министерския съветъ, Министъръ на външнитѣ работи и на изповѣданията;

П о с т а н о в и х а:

Одобрява се:

Възлага се на Комисарството за еврейскитѣ въпроси да пресели съгл. чл. 29 отъ Наредбата отъ 26.VIII.1942 год. въ населени мѣста изъ вътрешностьта на страната, живущитѣ въ София лица отъ еврейски произходъ, изключая:

Жененитѣ за лица отъ не еврейски произходъ; граждански мобилизиранитѣ; покръстенитѣ до 29.VIII.942 год. и заразноболнитѣ.

Заседанието се затвори въ 23 часа.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТЪ,
МИНИСТЪРЪ НА ВЪНШНИТѢ РАБОТИ И
НА ИЗПОВѢДАНИЯТА:

След първия си несполучлив опит монархофашистите решиха най-напред да изселят софийските евреи в провинцията и оттам заедно с останалите им събратя да ги изпратят в лагерите на смъртта.

After their first unsuccessful attempt, the monarcho-fascists decided to first evict the Sofia Jews to the provinces and then to dispatch them together with the provincial Jews to the death camps

НА 21. V. 1943 г. ЗАПОЧНА ПОДГОТОВКАТА ЗА ИЗСЕЛВАНЕ НА 25 000 СОФИЙСКИ ЕВРЕИ В ПРОВИНЦИЯТА.

Preparations for the eviction of 25,000 Jews from Sofia to the provinces started on May 21, 1943

ПЪРВИЯТ СИГНАЛ ЗА НАРОДНА СЪПРОТИВА СРЕЩУ ИЗСЕЛВАНЕТО НА СОФИИСКИТЕ ЕВРЕИ ДАДЕ КОМУНИСТИЧЕСКАТА ПАРТИЯ ЧРЕЗ СВОЯ РАЙОНЕН КОМИТЕТ В ЮЧБУНАР. СЕКРЕТАР НА РАЙОН-НИЯ КОМИТЕТ ПО ОНОВА ВРЕМЕ БЕШЕ ТОДОР ЖИВКОВ.

THE FIRST SIGNAL FOR THE PEOPLE'S RESISTANCE TO THE EVICTION OF THE SOFIA JOWS WAS GIVEN BY THE COMMUNIST PARTY THROUGH ITS REGIONAL COMMIT-TEE IN YOUCHBOUNAR, WHOSE SECRETARY WAS THEN TODOR ZHIVKOV

БЪЛГАРИ И БЪЛГАРКИ,

Въ дългитѣ кървавъ низъ отъ борби, които бълг.народъ води за свое освобождение той се научи да цени свободата не само на своето собствено ечество Отечество, но и на всички подтиснати и онеправдани безъ разлика на народность и религия. Следъ освобождението въ миръ и война бълг.народъ не е проявявалъ расова умраза и националенъ антагонизъмъ спрямо своитѣ малцинства турци, арменци, евреи и др. Само заслепени люде водими отъ своитѣ груби интереси сѫ подклаждали прояви на антисемитизъмъ безъ да засегнат чувството на и обичьта на народа ни към свободата и върската търпимос ость.

Въ кипежа на усилена подготовка за хвърляне на България в хитлеровата та война продажното филово правителство предприе редица мѣрки между които развилнелия се напоследъкъ бесенъ терор и издевателства надъ мирното еври еврейско население узаконени чрезъ садистнитѣ расови закони у насъ."Законътъ за защита на нацията"и всички последвали следъ това наредби отнѣха на една часть отъ бълг.народъ правото му на съществуване, имота му, работ работата му,, свободата и достойнството му само за това, че сѫ се родили еврей еврейНадъ всичко това, следъ учредяване на специялно"Комисарство по еврейскит еврейскитѣ въпроси и възглавяването му от единъ жестокъ садистъ-Бълевъ-отговоренъ само предъ Габровски и германския пълномощенъ министъръ, заплашенъ е и живота на еврейтѣ въ страната.

По силата на една последна наредба на комисара Бълевъ, всички лица отъ еврейски пройзход сѫ длъжни въ ТРИДНЕВЕНЪ СРОКЪ да напуснатъ столицата и принудително да се изселятъ изъ разни пунктове на страната. Тѣ сѫ длъжни да оставятъ цѣлата си покъщнине и да взѣматъ съ себе си само"лекъ багажъ"за да тръгнатъ към неизвестностьта. Тѣ сѫ длъжни да оставятъ своитеѣ източници за препитание, да предадатъ хлѣбнитѣ купони и се ПРЕДАДАТЪ на гладна смърть.

БЪЛГАРИ,

Еврейството отъ Бѣломорието и от новоосвободенитѣ земи преживе ужаситѣ на"изселването"имъ и пращането имъ въ Полша като курбанъ на кръвожадния Хитлеръ. Еврейството въ България, което еднакво понася несгодитѣ, глада, бесилкитѣ, затворитѣ и интернирацията заедно съ борческия бълг. народъ-не желае да умре въ полското Гето, а рамо ДО РАМО СЪ БЪЛГАРСКИТѢ ПАТРИ АТРИОТИ ще се бори за окончателното изгонване отъсстраната на общия врагъ на бълг.народъ-хитлеристкия бокуш.

НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, БИВШИ МИНИСТРИ, ОБЩЕСТВЕНИЦИ, ПИСАТЕЛИ, СВЕЩЕНИЦИ-ХОРА НА ФИЗИЧЕСКИЯ И УМСТВЕНЪ ТРУДЪ.

Вие дадохте много доказателства, че ценитѣ скъпата българска свобода и независимость, че тачитѣ и скъпите доброто име на българина предъ чуждия свѣтъ-не допускайте вашитѣ съграждани евеи принудително да бѫдатъ иселени отъ София, а отъ тамъ въ Полша.

Хиляди възмутени гласове отъ всички крайща на България се надигатъ срѣщу звърствата на садиститѣ Филов, Габровски5, Бѣлева. Протестирайте лично лично и съ делегации, съ писма и протести срѣщу арестуването на всички еврейски първенци и препращането имъ нейзвестно къде.

СВЕЩЕНИЦИ,

Християнското чувство и моралъ не допускатъ расовата умраза и ненависть вист спрѣмо националнитѣ малцинства. Бийтте тревога между вашитѣ енориаши и ги приканвайте да защитаватъ евреите отъ варварските пристъпи на самозабравилите се люде.

БЪЛГАРСКИ МАЙКИ,

Вие които понасяте най-тежко последиците отъ войнатъ вие които сте принудени да пратите вашитѣ синове като войници изъ далечни крайща подъ заповедъ на Хитлеровитѣ слуги-само вие знаете що е мачина майка-ще допусните ли децата на вашитѣ съгражданки, на вашитѣ съседки еврейки да бъдатъ изпратени на принудително изселване въ неизвестность и явна гибель!

Заставайте предъ еврейскитѣ съседски домове и не допускайте да бѫдатъ взети на сила.

Укривайте децата и не ги давайте на палачитѣ.

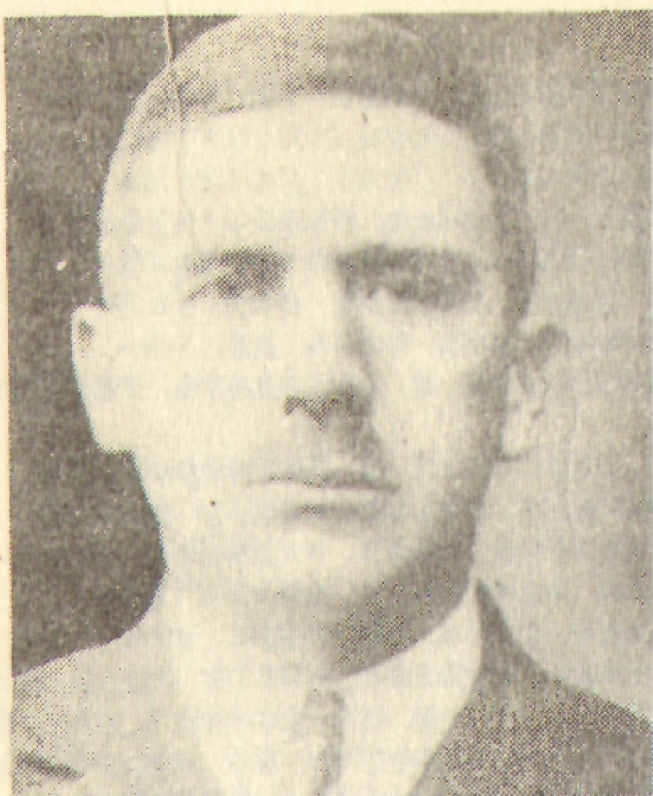
РАБОТНИЦИ И РАБОТНИЧКИ,

- Вие които сте винаги въ първитѣ редове на борбата за свобода и независимость, противъ националния гнетъ-поемете открито защитата на вашитѣ събратя, работници евреи.

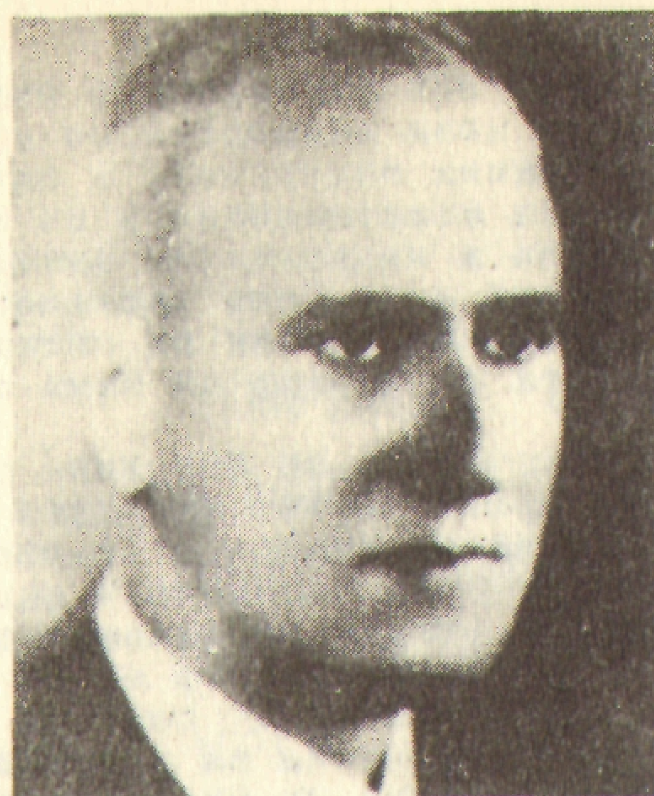
Елате масово въ еврейскитѣ квартали и изразете вашата солидарность къмъ потиснатитѣ граждани евреи. Не позволявайте да бѫдатъ изселени евреитѣ извънъСофия и България.

Позив на Ючбунарския РК на БКП против изселването

Leaflet of the Youchbounar District Committee against the eviction

Иван Руневски
Ivan Rounevski

Симеон Петков
Simeon Petkov

Делегация на Съюза на българските адвокати протестира пред министъра на вътрешните работи против готвеното изселване.

A delegation of the Bulgarian Lawyers Union protested before the Minister of the Interior against the planned eviction.

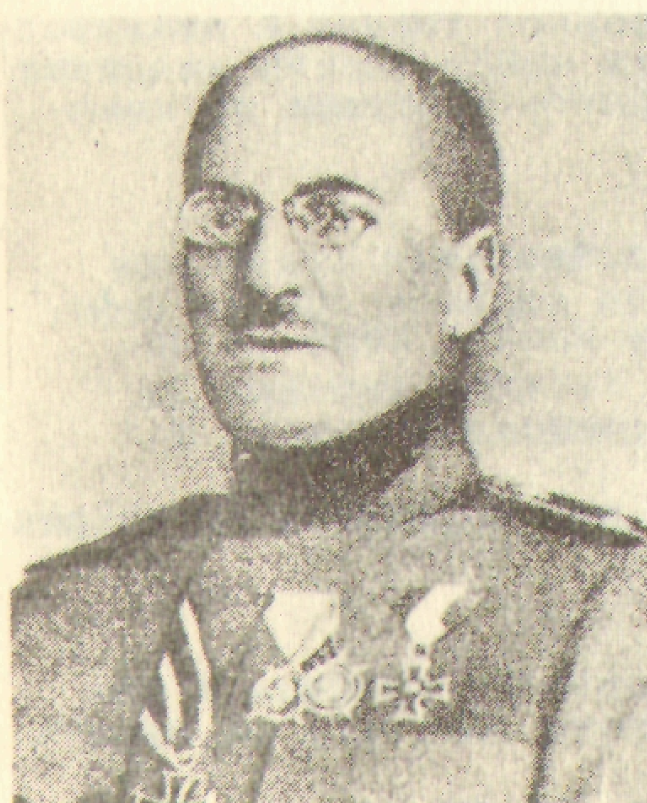
Кимон Георгиев
Kimon Georgiev

Цветко Бобошевски
Tsvetko Boboshevski

Видни дейци на Отечествения фронт из средите на некомунистическите политически групировки също започнаха да упражняват голям натиск да се спре изселването.

Prominent militants of the Fatherland Front from among the non-communist political groups likewise began to exert pressure in order to stop the eviction.

полк. Аврам Таджер
Colonel Avram Tadjer

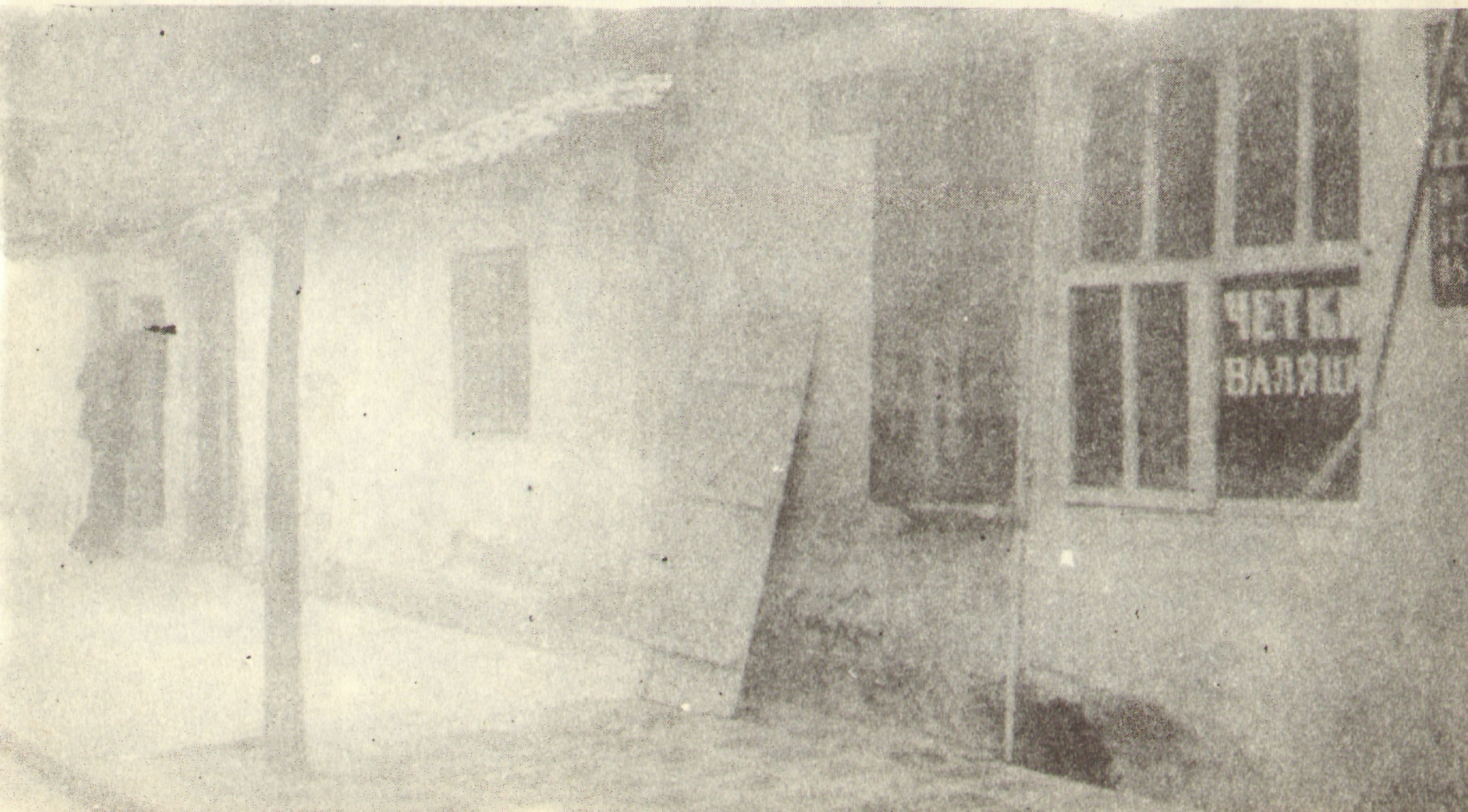
Даниел Цион
Daniel Tsion

Енергична дейност в защита на своите сънародници развиха и редица видни общественици-евреи.

A number of prominet Jewish public figures engaged in an energetic activity in defence of their compatriots

Ючбунар — кварталът, откъдето започна протестната демонстрация

Youchbounar, the Sofia district where the protest demonstration started

Забранява се идване на лица от еврейски произход в София за лекуване . . .

Persons of Jewish origin are forbidden to go to Sofia for medical treatment

Масовият отпор на българския народ принуди монархофашисткото правителство да отмени временно депортирането на българските евреи.

The mass resistance of the Bulgarian people compelled the monarcho-fascist government to temporarily abrogate the decision to have the Bulgarian Jews deported

Преписъ.

М.В.Р.Н.З.
КОМИСАРСТВО ЗА ЕВРЕЙСКИТѢ ВЪПРОСИ
/3.59.
София.

До директора на полицията
КОПИЕ: г.г. Делегатитѣ при еврейс общини въ Царството и Дирекция Народното здраве.

О К Р Ъ Ж Н О

Съ заповѣдь на Господинъ Комисаря, отъ днесъ 3, ноемврий 1943 година ЗАБРАНЯВА се идване на лица отъ еврейски произходъ въ София, за лѣкува

Заявление съ искане за идване на лѣчение въ София ДА НЕ СЕ ПРИЕМА отъ г.г. делегатитѣ въ провинциалнитѣ градове.

Полицейскитѣ власти да не издаватъ обсолютно никакви разрешения и лица отъ еврейски произходъ за идване въ София за лѣчение. Лѣкуването нуждаещитѣ се ще се провежда въ провинциалнитѣ градове съотвежно на нуждитѣ на лѣкуването имъ, съ разрешение на Комисарството.

Заловенитѣ въ София лица отъ еврейски произходъ, дошли на лѣчение независимо отъ това дали иматъ нѣкакво разрешение, ще се смѣтатъ провинени и ще се наказватъ съгласно чл.57 отъ Наредбата на Министерския съветъ отъ 26.VIII./Д.В.бр.192 отъ 29.VIII.1942 год./.

Предаденитѣ вече разрешения за оставане на лѣчение въ София преди 3 ноемврий 1943 година, ВАЖАТЪ за срока за който сѫ издадени.

НАЧАЛНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНО ОТДѢЛЕНИЕ: /п/ Д-ръ Ив. Поповъ.

Бург. Еврейска община
Вх. № 226
6.XI. 1943 г.

ЖУКЪ - Еврейската община.

За сведение и разгласа

№ 590 гр. Бургасъ, 5.XI 943 г.

ЦДИА
ф. № 247
оп. №
а. е. №
л. № 3

ДЕЛЕГАТЪ:
Кицовъ

СЕКР. КАСИЕРЪ:

Софийски евреи, прокудени в провинцията
Sofia Jews evicted to the provinces

Заповед № 32 за носене на еврейски значки
Order No 32 on the wearing of Jewish badges

Разярени от неуспеха си, монархофашистките власти предприеха нови ограничителни мерки.

Infuriated by their setbacks, the monarcho-fascist government took a number of new restrictive measures

Заповедь № 32

ЦДИА
ф. 190
оп. 1
а.е. 818
л. 39

ЗА НОСЕНЕТО НА ЕВРЕЙСКИТѢ ЗНАЧКИ

§ 1. Отъ 29 септемврий 1942 година лицата отъ еврейски произходъ сѫ длъжни да носятъ отличителенъ белегъ /значка/
Освобождаватъ се отъ това задължение:

а/ децата подъ 10 навършени години;

б/ евреитѣ, български поданици които до 1 септемврий 1940 година сѫ встѫпили въ бракъ по християнски обрядъ съ лица отъ български произходъ и сѫ покръстени преди 23.I.1940 година, ако правата имъ сѫ признати по чл.52 ал.последна отъ Наредбата на Министерския съвѣтъ отъ 26 августъ 1942 година /"Държавенъ вестникъ" брой 192 отъ 29.VIII.942 г./

ЗАБЕЛЕЖКА I. Въ случай че брака е прекратенъ поради разводъ и ако отъ брака нѣма живи деца, лицето отъ еврейски произходъ е длъжно да носи значка на общо основание.

ЗАБЕЛЕЖКА II. Лица отъ еврейски произходъ, на които сѫ били признати права отъ сада по ал.I буква "б" на стария чл.33 отъ Закона за защита на нацията, не носятъ значки до произнасяне на комисията при условие, че до 29.IX.942 г. поискатъ признаване на правата си съгласно чл. 52 отъ Наредбата на Минист[illegible]ския съвѣтъ отъ 26 августъ 1942.

в/ евреитѣ чужди поданици, които преминаватъ презъ страната съ транзитна виза.

§ 2. Еврейскитѣ значки сѫ два вида: кръгли и звездообразни.

§ 3. Носятъ кръгла значка всички лица отъ еврейски произходъ, на които се признаятъ правата по чл.52 ал.последна отъ Наредбата на Министерския съвѣтъ.

а/ наградени съ орденъ за храбрость и, ако до 17 мартъ 1941 година сѫ проявили интересъ за ордена си;

б/ инвалиди отъ войнитѣ съ право на инвалидна пенсия;

в/ сираци отъ войнитѣ;

г/ вдовици отъ войнитѣ, ако не сѫ встѫпили въ другъ бракъ и

д/ вдовица и деца на опълченци отъ освободителната война 1877-1878 година.

ЗАБЕЛЕЖКА I. Лица отъ еврейски произходъ, на които сѫ били признати права по ал.II и III на стария чл.33 отъ Закона за защита на нацията, носятъ кръгли значки до произнасяне на комисията, ако поискатъ такива по реда на чл.52 ал.последна отъ Наредбата на Министерския съвѣтъ отъ 26 августъ 1942 година.

ЗАБЕЛЕЖКА II. Лица отъ еврейски произходъ, които трѣбва да носятъ кръгла значка, ако сѫ осѫдени, или бѫдатъ осѫдени за престѫпления отъ общъ характеръ или провиняване за спекула, както и при прояви на комунистически или противодържавни разбирания, вмѣсто кръгла носятъ значка въ форма на шестолъчна звезда.

§ 4. Всички останали лица отъ еврейски произходъ, неупоменати въ §§ 1 и 3 на тази наредба, носятъ значка въ форма на шестолъчна звезд[а]

§ 5. Кръглата значка трѣбва да бѫде направена отъ гранулитъ /гайтъ/ съ свѣтло жълтъ цвѣтъ /Поларгербъ/, да има дебелина отъ 2.8 м.м. до 3.0 м.м. и диаметъръ отъ [illegible]

Лятото на 1943 г. Неизбежният разгром на хитлеристка Германия става все по-очевиден и това дава нов решителен тласък на борбата на народните маси против монархофашистката власт.

In the summer of 1944 the doom of Nazi Germany became ever more obvious and this gave a new impetus to the struggle of the masses against the monarcho-fascist government

Jud

DEUTSCHE GESANDTSCHAFT

A 624/43 g

Sofia, den 7. Juni 1943

Auf den Erlass Inl. II 1443 v. 26.5.43

Inhalt: Behandlung der Judenfrage in Bulgarien.

3 Doppel

Geheim

Inl II 16/6 g

Ich verweise auf den Bericht des Polizei-Attachés, der mit dem heutigen Kurier abgegangen ist.

Im übrigen bitte ich, davon überzeugt zu sein, dass von hier aus in der Judenfrage alles geschieht, um in geeigneter Weise eine restlose Klärung zu erzielen.

Was die Arbeitsleistung der Juden anbelangt, so verweise ich darauf, dass sowohl der König wie auch der Ministerpräsident und andere massgebliche Persönlichkeiten auf die Wichtigkeit dieses Faktors für die bulgarische Wirtschaft wiederholt hingewiesen haben. Es sind auch keine Klagen über die geringe Arbeitsleistung der Juden beim Strassen- und Bahnbau geltend gemacht worden, sondern es wurde im Gegenteil immer wieder die Notwendigkeit des Einsatzes von jüdischen Kolonnen betont, die infolge des Arbeitermangels unentbehrlich seien. Die Darlegungen des bulgarischen Judenkommissars dürfen von uns auch nie absolut gewertet werden. Der Judenkommissar gehört einer der Oppositionsbewegungen an, die in schärfster Opposition zur Regierung stehen und dem Ministerpräsidenten und der Regierung ein falsches Spiel unterstellen.

An das Auswärtige Amt

Хитлеристки документи с признания за решаващата роля на българския народ в спасяването на българските евреи

Nazi documents revealing the crucial role played by the Bulgarian people in saving the Bulgarian Jews

Ich bin fest davon überzeugt, dass der Ministerpräsident und die Regierung eine endgültige und restlose Lösung der Judenfrage wünschen und anstreben. Sie sind dabei aber an die Mentalität des bulgarischen Volkes gebunden, dem die ideologische Aufklärung fehlt, die bei uns vorhanden ist. Mit Armeniern, Griechen und Zigeunern gross geworden, findet der Bulgare an dem Juden keine Nachteile, die besondere Massnahmen gegen ihn rechtfertigen. Da die bulgarischen Juden grösstenteils dem Handwerkerstand angehören und oft auch im Gegensatz zu anderen Arbeitern fleissig sind, hat die bulgarische Regierung meiner Ansicht nach Recht, wenn sie an die Frage von anderen Gesichtspunkten aus herangeht. Die Teilnahme von Juden an Attentaten und ihre achsenfeindliche und kommunistische Betätigung

„...Аз съм твърдо убеден в това, че министър-председателят и правителството желаят и се стремят към окончателното и без остатък разрешаване на еврейския въпрос. Те са обаче свързани с манталитета на българския народ, комуто липсва идеологическото просветление, което имаме ние. Израсъл заедно с арменци, гърци и цигани, българинът не намира в евреина никакви недостатъци, които да оправдаят особените мерки срещу тях...“

Из писмото на германската легация в София от 7 юни 1943 г. до Министерството на външните работи в Берлин.

'I am quite certain that the Prime Minister and the Government desire and attempt to resolve the Jewish question once and for all. They are, however, hamstrung by the mentality of the Bulgarian people who are devoid of the ideological enlightenment which we have. Having grown up together with Armenians, Greeks and Gypsies, the Bulgarian is incapable of finding in the Jews defects which would warrant particular measures against them...'

From a letter of the German Legation in Sofia of June 7,1943 to the Foreign Ministry in Berlin

[illegible] Abschrift von
gegl. Abschrift a.d. Dokumentens[illegible] der
United Restitution Organization (URO) Ffm. - Bd.2 -
Bl. 0395-0397

Abschrift

(Aus den Akten des Auswärtigen Amtes betr. Bulgarien)

Deutsche Gesandtschaft   Sofia, den 18.August 1943
A 95/43 gRs
Auf den Drahterlass Nr.1243 vom 15.8.d.J.
(handschriftl.) 2326g
(handschriftl.): gel.

Inhalt: Umsiedlung der bulgarischen Juden.
3 Doppel

Aus Gesprächen mit den zuständigen Ministern und aus einer Unterhaltung, die ich gestern mit dem Ministerpräsidenten hatte, weiss ich, dass es zur Zeit vollkommen aussichtslos wäre, die Evakuierung zu verlangen. Massgeblich dabei ist zweifellos der Wunsch der Bulgarischen Regierung, zur Zeit jede innenpolitische Schwierigkeit wegen der Judenfrage und damit unnötiges Aufsehen über die bulgarischen Grenzen hinaus zu vermeiden, zumal da die von eng-

„...За сега е съвършено безсмислено да се иска изселването. Ръководно при това безспорно е желанието на българското правителство да избегне всякакви вътрешнополитически трудности заради еврейския въпрос и ненужна сензация в чужбина..."

Из доклада на германската легация в София от 18. VIII. 1943 г. до Министерството на външните работи в Берлин.

'For the time being it is quite pointless to insist on eviction. The determining factor is undoubtedly the desire of the Bulgarian government to avoid any domestic difficulties and unnecessary sensations abroad because of the Jewish question...'

From a report of the German Legation in Sofia of August 18, 1943 to the Foreign Ministry in Berlin

Слизането на Шопския отред в София

Arrival of the Shope Detachment in Sofia

Посрещане на Съветската армия в София

Sofia welcomes the Soviet Army

На Девети септември 1944 г. монархо-фашистката диктатура бе разгромена. В установяването и укрепването на народната власт участвуваха и много евреи.

On September 9, 1944, the monarcho-fascist dictatorship was toppled from power. Many Jews participated in the establishment and consolidation of the people's government

Първа българска армия към бърлогата на хитлеристите

The 1st Bulgarian Army advancing towards Nazi Germany

Веднага след 9 септември 1944 г. българският народ активно участвува в последната фаза на войната срещу хитлеристка Германия. Повече от 31 000 български войници, сред които и много евреи, загинаха по бойните полета на Югославия и Унгария.

Right after September 9, 1944, the Bulgarian nation took an active part in the final phase of the war against Nazi Germany. More than 31,000 Bulgarian soldiers, including many Jews, fell on the battlefield in Yugoslavia and Hungary.

Съветското знаме се вее над Райхстага
The Soviet flag waving over the Reichstag in Berlin

Хитлеристкото чудовище е унищожено. Приключена е най-кошмарната страница в историята на човечеството.

The Nazi monster has been crushed and the most nightmarish page in the history of mankind has come to a close

Централно ръководството на Обществената културно-просветна организация на евреите в НР България
Central Board of the Jewish Cultural Organization in Bulgaria

Изпълнителният комитет
The Executive Committee

Ревизионната комисия
The Auditing Committee

В недалечната история на България има един уникален факт - спасяването на българските евреи от депортиране и унищожаване по време на Втората световна война. За това разказва Постоянната изложба, подготвена от Обществената културно-просветна организация на евреите в НР България.

С оригинални документи изложбата разкрива историческата истина: евреите бяха спасени благодарение на братския български народ, който вдъхновен от Българската комунистическа партия, се вдигна в защита на своите съграждани евреи. Изложбата убедително разказва и за участието на българските евреи в епичните борби на българския народ за национално и социално освобождение, за дружбата между българи и евреи през вековете. В условията на победилия социализъм тази дружба е непресъхващ извор на патриотизъм, който ни вдъхновява да бъдем в челните редици на строителите на нашата свободна и процъфтяваща родина.

One fact in Bulgaria's recent past is rather unique: during World War II it was the only nation in nazi-occupied Europe to save all its Jews from deportation and annihilation in the infamous death camps

The Permanent Exhibition organized by the Executive Committee of the Jewish Cultural Organization in Bulgaria tells the story of this amazing event by means of original documents and in the cogent language of facts. It reveals how the Bulgarian Jews were saved from physical destruction thanks to the selfless efforts of the Bulgarian people who, spearheaded by the Bulgarian Communist Party, rose in defence of their co-citizens of Jewish faith. The exhibition further tells about the participation of the Bulgarian Jews in the epic struggles of the Bulgarian people for national and social liberation, about the friendship between Bulgarians and Jews through the centuries, a friendship which today, under victorious socialism, is an undrying source of the patriotism which inspires us to be in the front ranks of the builders of our free and prospering country.